

ABONAMENTUL:
 Pentru un an . . . 28— Cor.
 Pentru jumătate an 14—
 Pentru 3 luni . . . 7—
 Pentru o lună . . . 2-40
 Pentru România și străinătate:
 Pentru un an . . . 40— franci
 Telefon
 Pentru oraș și interurbaz
 Nr. 760.

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Zrinyi Nrul 1|e.
 —
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.
 —
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 61.
 —
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

ROMÂNUL

Ademeniri și întărîtări

Glasuri ademenitoare pornesc adesea dela miazănoapte, vrând să ne încante pe noi românii pentru prietinia rusească. Se îndreptează aceste glasuri, cu adevărat, nu numai României, regatului liber și cel mai puternic din sud-estul Europei, ci neamului românesc întreg, cu mirajuri cari să-l răpească și să-l exalteze.

Un lucru dovedesc cu aceasta acei care-l fac: că sunt conștienți despre însemnătatea, ce odată poate să fie decisivă, a plecării balanței dintre slavism și germanism, de partea în care se va arunca sabia României. Mijloacele de ademenire însă, cu greu vor putea prinde.

Iată ce ne spune și acum de curând, în *Peterburgski Viedomosti*, binecunoscutul publicist rus N. Durnovo, cu privire la avantajile ce ar putea să rezulte pentru neamul românesc, din aruncarea sa în brațele pravoslavismului:

Rusia, ar putea să garanteze României, pentru totdeauna, domnia asupra Dobrogei (pentru asta n'ar mai fi atâta nevoie să se ostenească); i-ar putea retroceda din Basarabia, sau din Moldova de peste Prut partea românească, oprindu-și numai județul Hotin, la nord, și județele limitrofe cu Dunărea, la sud; înfățișat în caz de o victorie a Rusiei, aliată cu România, asupra Austriei, Rusia ar garanta României alipirea către dânsa a tuturor ținuturilor locuite de români, precum sunt: Transilvania, Banatul, comitatul Aradului și par-

tea de miazăzi a Bucovinei cu fosta capitală a Moldovei, Suceava...

De mult asemeni ademeniri își găsesc corolarul și întărirea într'o altă năzuință, aceea a politicii maghiare șoviniste dela noi, de a face totul pentru a împinge pe români, cu adevărat, în brațele sirenelor slavismului. Intre acestedouă năzuințe, ademenirea de-o parte, întărîtarea de alta, stăm noi românii de aici și de dincolo, așa cum ne cunoaște istoria noastră întregă, neplegați la ademeniri, dar nici înfricați de amenințări.

Ii mulțumim foarte frumos Rusiei, pentru intențiunile dacă le are, ca să facă dar României teritorii de cari, din nefericire nu dispune. Și mai recunoscători, de sigur, i-ar fi toți românii, dacă ar face acel adevărat gest de dreptate, care ar fi înăpoiarea jumătății din Moldova, răpitate acum o sută de ani, lucru ce, oricum, stă mai mult în puterea și la voia ei. Dar aspirațiile noastre totale îmbracă, în realitate, altfel de vestimente decât acelea cu cari vrea să ne încante d. Durnovo.

Noi, românii din monarhia austro-ungară, suntem foarte mulțumiți, și nu suntem doritori de altceva, decât să putem trăi în cadrele acestei monarhii, de care ne leagă un trecut milenar. Dar să putem. Aceasta însemnează că tot ce dorim este să ni-se asigure și noauă garanțiile existenței, la care avem drept, ca orișicare altul dintre popoarele acestei monarhii.

Nici regatul României nu urmărește

și nu visează alipiri de teritorii; și ea ar fi foarte mulțumită, și n'ar mai dori altceva, decât să știe pe frații ei de sânge din monarhia vecină în situație cel puțin tolerabilă, întru atâta încât nu li-s'ar pune piedeci dezvoltării însăși a condițiilor lor de viață. Din acel moment, fără îndoială, că România n'ar avea nimic de zis, și ne-am vedea fiecare, la noi acasă, de rosturile noastre.

Deci n'are să ne încante nici pe unii nici pe alții, binevoitorii noștri dela miazănoapte. Nu aceasta este primejdia. Aceasta nu este nici o primejdie.

Primejdia este, ea începe, numai atunci, și de acolo, de unde începe acțiunea respingătoare a celor ce nu pricep tot atât de bine însemnătatea cruzării elementului românesc, în vederea tuturor evenimentelor ce s'ar putea produce în părțile acestea ale Europei.

Primejdia este în sistemul de prigoanire, de nedreptățire, care singur, poate duce la exasperare, poate naște idei nebune și acțiuni fatale.

Se vor întoarce, nu ne îndoim, șovinistii noștri împotriva celor cari uneltesc cu ademeniri de felul celor citate mai sus; se vor întoarce și în contra noastră, acuzându-ne că acele ademeniri ar vorbi intințelor noastre dorințe și aspirațiuni... Suntem învățați cu toate acestea, nu ne mai emoționează.

Răspunsul nostru este, și de astădată, acela care a fost totdeauna: să se întoarcă mai bine conducătorii politicii de hegemonie și supremație dela propria lor orbire, dela propria lor rătăcire, căci acestea, și numai acestea, conțin în ele sămânța ble-

CANTEC.

Adorme Păgădău roșu
 Sub nuori stelele s'ascund
 Și-o fată stă plângând în poartă
 Privind spre codrul fără fund.
 Dorm căprioarele 'n culcușuri
 În noaptea codrului de brad
 Și de pe stânci pârue repezi
 Cu șgomot în prăpastii cad.
 De-un vânt păgîn să 'nchină fagii
 Și plâng cumplit stejarii toți
 Iar printre ei călare trece
 Cântând un căpitan de hoți.

A. Cotruș.

Călători englezi despre români

de M. Beza

Continuăm mai jos descrierea lui Edmund Chishull, călătorul dela 1702:

„April 27. — Vizitai tipografia locului, unde găsiți tipărindu-se câteva bucăți de rugăciuni în limba arabă, sub grija Patriarhului din Antiohia, spre a fi distribuite în eparhia sa. Pe lângă asta, s'a întrepris tipărirea unui larg folio a vestitului *Maximus Hieromonahus*, numit *Chiriadodromion*. Cu acest prilej cumpărai și felurite cărți, între cari una cuprinzând toate *Liturghiile, Imnurile, Ritualetle* și celelalte câte se folosec în biserică ortodoxă pe tot cursul anului.

Azi dimineață prințul se duse la Excelența Sa, care întoarse vizita după amiază, și totodată își luă rămas bun cu un adânc simțământ pentru chipul generos, onorabil și iubitor cu care a fost primit aci. După ce se întoarse dela prinț, primi vizita lui *Constantinus Cantacuzenus Stolnicus*, care-i dăruî un frumos cal de creștere valahă; alți doi cai de același fel îi fură trimiși din partea prințului. Excelența Sa dădu în schimb lui *Constantinus* un inel de diamant în valoare de vre-o trei sute lire.

În aceeași zi eu avui un dar de mai multe cărți grecești, tipărite în vremea din urmă în această provincie, dela *Chir Gheorghios Castriotis*; precum și altele dela *Constantinus Cantacuzenus*, spre seară curiozitatea ne duse la vre-o jumătate

oră afară din oraș, spre a vizita o mănăstire, numită în limba valahă *Catrocăn*, și întemeiată de Principele *Serbanus Cantacuzenus*. E așezată pe *Dembovitză*, care o udă în două părți, pe când celelalte două sute împodobite cu o frumoasă dumbravă de stejari umbroși. În vecinătate e o privesc plăcută de pășuni, vii și grădini. Clădirea însăși e un dreptunghi lungăret, durat în pietre masive, regulate, împărțit în chilii pentru vre-o patruzeci de călugări, cu locuință pentru stareț, o sală de mâncare, bucătărie, și alte încăperi publice.

Podoabele de zugrăveală, aurire și broderie sunt foarte bogate; și picturile atât de numeroase, că ocupă aproape orice parte a bisericii, înăuntru și înafară. Aci se arată chipurile lui *Serban* ctitorul, soției, fratelui său și a altor rude. Tot aci se păstrează și cele două *cozi de cal*, permise de turci a se purta înaintea prințului, împreună cu *bandiera* provinciei și una alta, în care se înfățișează profan întreaga *trinitate*.

București e un oraș întins, de o formă deosebită — părțile marginase foarte sărăcăcioase; cele mai multe case fiind în pământ ca și pivnițele noastre și acoperite cu paie sau cu scoarță de arbori. Casele mai bune sunt în apropierea palatului prințului, având frumoase acoperișuri de șindilă, ziduri de piatră și grădini foarte mari, împrejmuite cu trunchiuri de stejari deși. Străzile par ca un pod continuu — vederea întregului oraș de departe e plăcută, din pricina multor case boierești, palatului princiar și numeroaselor biserici și mănăstiri.

stemată, din care pot să iasă toate relele de care se tem, de alinieri ei cei dintâi.

Sau, fiindcă apelul acesta, o știm prea bine, va fi încă mult timp zadarnic, să ne întoarcem către aceia cari au ochi mai limpezi de văzut, și tot atâtea interese de mântuit, și să le supunem iarăș și iarăș judecării curente nenorocite cari nu conținesc, și urmările ce pot avea.

INTERNE

Socialiștii „patrioți”. Inregistrând lămuririle date de ziarul nostru în legătură cu discuția începută de „*Drapelul*” în chestiunea atitudinii partidului nostru, „*Népszava*”, organul socialist din Budapesta, în jargonul lui specific, debitează următoarele insinuații:

„Interesant e că declarațiile lor războinice stau în flagrantă contradicție cu atitudinea politică a partidului național român. Românii, azi, când ar putea să facă serioase neplăceri guvernului, dacă s'ar lupta pentru encerirea drepturilor poporului, se pitulesc ca pepenele în iarbă și doresc, mai curând, triumful reacțiunii tiszaiște, decât pe-al votului universal, egal și secret. Actualii conducători ai românimeii sunt tot atât de usurpatori ca reprezentanții claselor dominante ungurești”.

Socialiștii noștri, de sigur, își dau prin rândurile aceste singuri un nou certificat de bună conduită „patriotică”. Tabăra lui Jusztz va aplauda fără îndoială aceste insinuații perfide la adresa partidului nostru „trădător de patrie”...

Prietenia italo-română. Institutul de științe, litere și arte din Roma a dat la iveală o publicație prea frumoasă, executată în condițiuni tehnice splendide, cuprinzând o serie de articole omagiale pentru cultura noastră națională, cu prilejul serbărilor jubilar ale Universității din Iași. Publicația s'a tipărit sub îngrijirea d-lui Benedetto de Luca, neobositul publicist filo-român, care a avut cinstea să reprezinte la sorbările din Iași universitățile italiene.

Printre colaboratorii publicației, savanți și poeți, găsim în câteva nume ilustre în lumea intelectuală a Italiei. Astfel d. Guigo Baccelli, cunoscutul bărbat de stat și om de știință, semnează un călduros omagiu în limba latină, din partea „Maicei Rome”, la adresa universității ieșene și a culturii românești. Conte de Gubernatis are un articol intitulat „Un mare focar de cultură”. Poeții Giovanni Vaccari și Giulio Boscarini publică versuri entusiaste. La sfârșitul broșurei, d. Benedetto de Luca face o cronică detaliată a serbărilor universității ieșene și dă în traducere italiană discursu-

Provincia e foarte bogată și abundă în păduri și fânături, dar cu puțini locuitori; și aceștia stau mai mult în vizuini și bordeie decât în case. Pământurile sunt în întregime pe mâinile prințului și boierilor; restul — țărani, fiind servitori sau robi.

April 28. — Plecăm azi din București, și după cale de cinci ore rămânem într'un sat ce se cheamă *Chrytshulest*. În drum ne oprim un restimp să vizităm un palat elegant, așezat la marginea unui lac și pe care-l zidește prințul pentru fiul său al doilea.

Aprilie 30. — Pe la nămiezi ajungem în Târgoviște, unde ambasadorul și suita sunt găzduiți în palatul prințului. Se aseamănă mult acest palat cu acela din București, numai că are o grădină mai frumoasă. Orașul e plăcut așezat pe Ialomița, dincolo de care se bucură și de priveliștea unui cuprins deluros ce formează hotarul între această provincie și Transilvania; iar de partea cealaltă ochiul se pierde într'o câmpie nesfârșită, semănată la o mare depărtare cu păduri falnice.

Mai 1. — Ne-am folosit de prilejul șederii noastre în Târgoviște, spre a ne duce după prânz la o mănăstire, așezată pe dealul învecinat; și am găsit-o bine zidită în piatră, cu niște cupole frumoase sculptate — dar mai ales stăpânind o priveliște încântătoare asupra șesului și orașului Târgoviște, cu palate, așezări boierești și multe biserici.

Mai 2. — Am călătorit astăzi patru ceasuri din Târgoviște, și ne-am așezat apoi corturile într'un loc plăcut, împresurat de păduri atârnațoare,

rile admirabile ale M. S. Regelui, precum și celelalte discursuri oficiale rostite cu acest prilej.

Ținem să exprimăm fraților italieni mulțumirea și recunoștința noastră pentru noua lor dovadă de simpatie și dragoste față de țară și neamul românesc, asigurându-i de aceleași sentimente ale românilor pentru Italia și pentru națiunea italiană.

Prietenia italo-română întemeiată pe conștiința glorioasei origini comune și pe credința nealterată în menirea culturală a rasei latine, a primit, prin publicația Institutului de științe, litere și arte din Roma, o confirmare mai mult în aceste zile.

Ca din gură de șarpe. În satele svăbești din Bacica — tipă hirlapurile budapestane — s'a încuibat o plagă epidemică ce răpește tot mai mulți patrioți. Și plaga se cheamă *Bauernbund*, nume ciudat pentru urechile stăpânilor noștri politici. Agitația antipatriotică „pangermană” săvârșită de aceasta însoțire a populației germane amenință cu prăbușire pe ungurii din partea locului și — fi-rește — „clasa dominantă”. Și în calea popoului cutropitori n'are nimenea curajul să se puie. Doar bietul învățător *Schneider János* dacă mai îndrăznește să-i ridice zăgazuri, animat de conștiința lui neaoș ungurească. Din această pricină, însă, el trebuie să îndure multe calamități. Trebuie să se ia zilnic la hartă cu „pangermanii” rabiști, ba a fost amenințat cu moarte chiar din partea acestora. Pangermanii n'ar mai vrea, horribile dictu, să tolereze nici măcar în școală limba ungurească și în chipul acesta bietul *Schneider* e pe cale să ajungă în doaga morții. Ca o supremă încercare de a se salva nobilul erou al maghiarizmului, a cerut ajutorul justiției maghiare, denunțând mai multe scri-sori de amenințare ce a primit.

Se va găsi oare cine să scape de peire pe acest *Schneider* brav? Sânul de Avram al guvernului unguresc nu i-se va deschide oare de grabă? O, suntem siguri că — da.

Sărmanul treicolor. Citim în ziarele maghiare: „Din prilejul sărbătorilor junilor, cari se țin totdeauna la sărbătorile Paștilor românești în Brașov, treicolorul maghiar a fost din nou profanat. Doi tănări din Scheiul-Brașovului în ziua petrece-rei au rupt un drapel maghiar ce era arborat și, între cântece revoluționare românești, l-au ars. Cei doi tineri români au fost deținuți îndată și, conform dispozițiilor legii s'a pornit în contra lor procedura criminală.”

Observăm, că nicăiri nu e mai ușor să ajungi în colizie cu legile statului, ca în Ungaria, unde tendința de a maghiariza până și pietrele e atât de mare, încât chiar și gardurile sunt vopsite în tri-colorul națiunii alcătuitoare de stat, așa că s'ar putea porni procedura criminală și în contra cânilor... profanatori.

care se cheamă *Isvora*, nu departe de râul Dâmbovitza, continuând a curge la stânga-ne.

Mai 3. — Dimineața pornim, și în jumătate de oră suntem la poalele munților, unde Dâmbovița coboară la șes printr'o crăpătură formată de curgerea-i continuă și repede. Mai mergem înainte șapte ceasuri, în care timp suntem siliți a trece peste cursul șerpuitor al râului de douăzeci de ori și mai bine; fiind neconținut distrași de murmurul apelor căzătoare, de umbra colinelor povârnite spre văi, și de urcușul așa de lin ce duce în chip nesimțit pe munți — în sfârșit poposim noi într'o livadă închisă ca un teatru de jur-împrejur cu arbori și dealuri, unde-i și un sătuleț cu numele de *Cotonest*.

DIN STELE

O stea micuță de argint
În funduri stând de pază
Și-a strecurat încetinel
În ochiul tău o rază.

Iar tu privindu-mă ades
Mi-ai furișat-o 'n gânduri
Și gândul meu insufletit
A intrupat-o 'n rânduri...

Vezi, cântecele doar ne vin
Din stele, dela soare
Pe raze albe străbătând
O lungă depărtare.

C. Coșmin.

Meetingul naționalist din București

Dela Cișmigiu la sf. Gheorghe și de aici la statua lui Mihai Viteazul.

București, 15 aprilie n.

„Comitetul național român pentru comemorarea eroilor și martirilor Neamului”, de sub președinția d-lui Dimitrie C. Butculescu, a convocat ieri, la ora 9 dimineața, pe cetățenii capitalei la o manifestație pentru sărbătorirea celor 16 teologi români, cari au fost înd-părtați din seminarul dela Oradea-mare, pentru că au vorbit românește.

Cetățenii s'au întrunit în grădina Cismegiu. Aici au venit și societățile „Peșul și vârful cu Dor”, „Mihai Viteazul”, etc. pe secții, cu drapelul fiecare: simplari, croitori, zugravi, etc. Cooperatorii cu drapelele lor dela 16 Martie 1882.

La manifestație a luat parte și un număr de studenți universitari români.

Aici s'a format grupul în cap cu dl Butculescu și a luat-o pe bulevard, calea Victoriei, str. Carol, piața sf. Anton, str. Bărăției, str. Lipscani până la biserica sf. Gheorghe-nou.

La biserica preoții bisericii au oficiat un serviciu divin.

După aceea, au urmat cuvântările.

D. Dimitrie Butculescu a spus că un fior de indignare a cuprins întreaga suflare românească la aflarea excluderii celor 16 studenți seminaști din Oradea mare, vrednici de dragostea și cinstea întregului nostru neam.

Crima lor a fost că n'au voit să se lepede de limba strălucită a părinților lor.

A fost de datoria noastră să ne strângem inimile, energiile și rindurile atunci când cineva îndrăznește să zugrume, ori unde, limba noastră strămoșească, cu care ne mândrim ca națiune.

D. Mafor Ianculescu a condamnat purtarea ungarilor. În același sens au mai vorbit și d-ii Tețu, droghist și Balaban, dela societatea macedo-română.

D. Ghimbășeanu a citit următoarea me-țione:

„Intruniți astăzi 1 aprilie 1912, la biserica Sf. Gheorghe Nou pentru sărbătorirea eroilor de Oradea marea și apărarea limbei românești, trimitem salutul nostru frățesc de dragoste și îmbră-bătare celor 16 seminaști români cari au preferat să-și distrugă cariera decât să renunțe la limba românească.

„În baza principiului naționalității votat la anul 1893, în conferința interparlamentară dela Bruxelles — hotărîm ca d. D. C. Butculescu, ca reprezentant al opiniei publice românești și în baza drepturilor câștigate prin acțiunea sa în conferința internațională pentru arbitraj și pace, ca președinte al grupului parlamentar român — să ducă din nou această chestiune în fața comisiei al căreia birou se găsește la Berna.

„Asemenea d. C. Butculescu va informa „Societatea etnologică internațională” și „Alianța științifică Universală” ambele cu sediul la Paris — ca calitate de președinte al secțiunii pentru România și Orient.

„Vom duce lupta cu convingere în întreg neam românesc pentru apărarea limbei noastre strămoșești.

Dela Biserica Sfântului Gheorghe Nou, manifestații, cu 19 drapele și muzica națională, pornit-o cântând „Deșteaptă-te Române” și „Pe nostru steag” pe străzile Lipscani, Calea Victoriei, bulevardul Academiei până la statua lui Mihai Viteazul.

Un student s'a suit și a pus o coroană stejar pe mâna eroului nostru național.

Aici au mai vorbit d-nii: Butculescu, Enache Manolescu, student, Rovino, meseriaș de dincolo Polichroniade, etc.

S'a protestat din nou în contra soviniștilor maghiar. Apoi s'a cântat „Deșteaptă-te Române”, „Hora Unirei”, etc.

Manifestanții au încins apoi o frumoasă lă-că în jurul statuei lui Mihai Viteazu.

D. Butculescu. Ne-am făcut datoria noastră în mod demn, vă rog acum să va răspândiți liniște.

D. Butculescu a luat apoi o trăsură, din care a mai aruncat câteva manifeste cu privire la excluderea celor 16 studenți, și apoi a părăsit manifestații, cari s'au răspândit în liniște.

V. A.

Revista situațiunii generale

Președinția Statelor-Unite. — Situațiunea în continent

Am spus, într'un articol trecut, că d. Roosevelt are puține șanse la izbândă în noua alegere pentru președinția Statelor-Unite. Am arătat, în acel articol, că fostul președinte al marelui uniunii americane a comis o serie de greșeli politice, cari i-au compromis situațiunea în partidul republican, al cărui șef fusese, și i-a făcut aproape imposibilă re alegerea ca președinte.

Piedeca cea mai mare de care se loveste d. Roosevelt este tradițiunea ce se păstrează în Statele-Unite ca nici un președinte să nu fie ales pentru o epocă mai mare de opt ani. Nici chiar marele Washington, intemeietorul și eroul cel mai mare al uniunii nu și-a prelungit guvernarea mai mult decât atât și el a fost acela care a creiat această tradițiune. Americanii nu vor să acorde urmașilor marelui președinte onoare și putere mai mare decât aceia care are meritul cel mai mare, că astăzi există această puternică republică în America de Nord.

Ambițiunea d-lui Roosevelt este jignitoare pentru tradițiunea aceasta și va fi deci deșartă. Iar lupta ce Roosevelt o duce în *potrivă tradițiunii* este cu atât mai grea cu cât adversarul lor politic d. Taft se știe folosi de toate greșelile și de prezumțiunea lui Roosevelt spre a-i zădărnici re alegerea.

Președintele este ales în Statele-Unite de către *delegați*, cari la rândul lor sunt aleși de masa alegătorilor. Lupta se dă prin urmare mai mult cu prilejul alegerii delegaților, cari au mandat precis dela alegători cu cine să voteze la alegerea președintelui. Cele două mari partide din Statele-Unite *republicanii* și *democrații* își aleg fiecare în convențiunea lor specială candidatul pe care apoi îl trimite drept candidat oficial al partidului în convențiunea comună care alege președintele.

Partidul democrat încă nu și-a fixat candidatura oficială pe de o parte fiindcă sunt o mulțime de competitori pe de altă parte pentru că a așteptat, ca republicanii să decidă asupra lui Roosevelt și Taft, cei doi mari rivali din partidul republican.

Luând ca bază știrile ce le-am primit până acum din America de Nord situațiunea este următoarea: Curentul împotriva d-lui Roosevelt se accentuează tot mai mult. Au fost aleși, pentru convențiunea națională republicană din Chicago, 265 delegați favorabili dlui Taft și numai 27 aderenți ai lui Roosevelt. Chiar candidatul progresist, senatorul La Follette are până acum mai mulți delegați, anume 33. Celelalte 26 de voturi, cunoscute până acum, se împart între partide. Majoritatea absolută în convențiunea dela Chicago este de 539 voturi. D. Taft are deja acum aproape jumătatea acestei cifre. Alegerea sau mai bine zis re alegerea sa pare asigurată.

Cu toate că dl Roosevelt continuă turneul de agitațiune în favoarea candidaturii sale cu o energie demnă de admirat, înfrângerea sa este fapt îndeplinit. Nici amicii săi nu mai speră să recucerească terenul pierdut în favoarea dlui Taft. Cu toată popularitatea enormă de care se bucura nu de mult, cu toate promisiunile de a aduce reforme mari democratice după ve-

nirea sa la putere, Roosevelt va trebui să cadă.

Tocmai tendințele sale *prea democratice* și *demagogismul* său care este suspect fiindcă pare a fi o scară spre *dictatură*, tocmai acestea au fost cauzele eșecului său. El a voit să forțeze popularitatea și să stoarcă din mâinile altora puterea, care i-a aparținut destulă vreme. Vănând popularitatea a devenit aproape ridicol, umblând prea mult după puterea politică este amenințat a pierde și puterea morală de care se mai bucură.

De ce este importantă această chestiune a re alegerii sau a căderii lui Roosevelt? Nimeni nu ne-ar putea da un răspuns categoric și întreg. Toate cercurile politice *simt* însă, că re alegerea lui Roosevelt ar fi un eveniment internațional mare. Fostul președinte se distinge prin personalitatea sa puternică. După o asemenea învingere el ar face o politică personală radicală și ar căuta să realizeze toate reformele politice și sociale, ale căror campion celebru s'a făcut în timpul din urmă. Știm, între altele, că Roosevelt este un mare adversar al trusturilor.

Victoria lui Roosevelt ar fi avut o importanță mare și din punctul de vedere al politicii internaționale pentru că, cu prilejul vizitelor sale la curțile europene, Roosevelt și-a luat anumite angajamente în politica mondială. Căderea lui înseamnă înmormântarea a unei părți a acestor proiecte.

În continentul nostru situațiunea este aproape neschimbată. Ca de obicei sărbătorile au adus o adiere de pace, care s'a remarcat mai ales în presa europeană. Cum însă primăvara este aci și aceasta înseamnă trezirea a unui anumit soi de viață politică mai cu seamă în peninsula balcanică, trebuie să urmărim cu cea mai mare atențiune evenimentele la ordinea zilei.

Deocamdată faptul politic, care a fost mai mult discutat zilele acestea, a fost amenințarea împăratului Francisc Iosif I, cu abdicarea și manifestul destul de energic pe care l'a adresat poporului ungar. Situațiunea momentană, care s'a dat crizei ministeriale din Ungaria prin numirea din nou a unui guvern Khuen Héderváry *n'a mulțumit* acele cercuri politice, cari *văd în aceasta menajare continuă a intereselor ungarilor un pericol pentru monarhia austro-ungară și chiar și pentru pacea în sud-ostul european*.

Frământările lăuntrice din Ungaria nu vor înceta până când conducătorii politici austro-ungari nu vor *abandona* acea idee greșită, că ungurii sunt meniți a forma reazământul de căpetenie al monarhiei habsburgice. Peste patruzeci de ani de *dualism* favorabil dezvoltării ungarilor au dovedit cu prisosință, că această combinațiune nu este nici justă nici durabilă. Trebuie să se caute, neapărat, o soluțiune mai echitabilă, care să îmbrățișeze și cauza naționalităților din Ungaria, și cu deosebire a *românilor*, așa de oropsiți deși atât de capabili de o puternică viață politică.

Acțiunea pacificatoare a marilor pu-

teri n'a dat nici un rezultat. Turcia se încăpăținează a refuza Italiei recunoașterea anexării, iar Italia nu poate admite altă soluțiune decât anexarea după ce a cheltuit atâta sânge și atâția bani cu războiul. Guvernul din Roma este decis să dea o lovitură decisivă pe câmpul de luptă și a debarcat noui numeroase trupe la Tripolis. În chipul acesta suntem iarăși departe de încheierea păcii.

Bu urești, 12 aprilie st. n.

M. R. S.

EXTERNE

Dela alegerile din Turcia. Pe 18 c. n. e convocat parlamentul turcesc și până acum din 115 deputați aleși 111 sunt al comitetului june-ture. Bineînțea tânărilor turci pentru noi românii poate fi numai o veste îmbucurătoare, fiind ei partinitorii fraților noștri din Turcia. După știrile ce sosesc zilnic alegerile au fost foarte înverșunate.

În ținutul Loros (vilajetul Iania) au fost ciocniri sângeroase. O femeie a fost omorâtă și 5 bărbați grav răniți.

La Galata un mohamedan, care declarase că comitetul june-ture voiește să vindă italienilor Tripolitania a fost bătut rău.

Ziarul „Tanina” respinge ideia propusă de un ziar tânăr turec de a încheia pace cu Italia dând acestei puteri avantajii economice în Tripolitania, rezervându-și pentru viitor o alianță italo-turec.

Ziarul „Tânăr turec” protestează în contra memoriului comitetului balcanic din Londra care reclamă autonomia Macedoniei și o parte din Albania.

Alegerile în Serbia. Alaltăieri luni s'au ținut alegerile pentru scupștină în întreaga Serbia și după arătarea oficială au fost aleși 80 guvernamentali (radicali vechi), 7 radicali vechi disidenți, 76 radicali tineri, 1 radical tânăr disident, 21 naționaliști, 9 progresiști și 2 democrați-sociali. Pentru 10 mandate vor fi balotaje. Toți ministrii au fost realeși, afară de ministrul de instrucție, care a rămas în Semendria în minoritate. Partidul guvernamental sperează, că la balotajele ce se vor ține în 21 c. n. va mai câștiga cel puțin 5 mandate și astfel va fi reprezentat în scupștină cu 85 voturi. Se mai sperează, că guvernul îi va putea câștiga pe partea sa și pe vre-o 5 disidenți.

Alegerile aceste au fost premerse de o agitație foarte înverșunată și Serbia n'a avut nici când atâția candidați la deputație, câți ar fi dorit acum să primească vre-un mandat.

Numai țărani au candidat 187, apoi 75 negustori și 73 advocați. Afară de aceștia erau între candidați o mulțime de profesori, judecători, primari comunali, preoți, medici etc.

În Serbia alegerile sunt secrete și se fac după partide. Fiecare partid își pune candidați și pe primul din lista de candidare se votează. Decizător este principiul majorității.

Guvernul sârbesc a fost dizolvat scupștina, pentru ca prin noui alegeri să-și câștige o majoritate. După rezultatul alegerilor guvernul însă a ajuns într'o situație precară în scupștină.

Tulburările în China. În Nanking miliția s'a revoltat, asemenea trupele din provinciile sudice ale Chinei, și aceste sunt semnele tendinței, că provinciile din sud voiesc să formeze state deosebite și independente. Iuanșikkai voind să mențină integritatea republicii a luat măsuri energice contra acestor tendinți. În scopul acesta l'a investit cu putere deplină pe generalul Huangsing, comandantul militar din Nanking, pentru restabilirea ordinii în provinciile de sud. Acest general este îndatorat, la caz că vor surveni nouă evenimente să ia măsurile de lipsă și să ia în mâna lui conducerea afacerilor civile, militare și diplomatice. După ce trupele revoltate se vor liniști înceată această plenipotență.

O telegramă din Nanking anunță: În oraș e liniște. Domnește starea severă de asediu. La revolta de joi au căzut la vre-o 300 oameni. Membrii guvernului revoluționar nu voiesc să meargă la Peking. Pe linia ferată Pukov sunt de prezent

20,000 de oameni, în Nanking 30,000, în valea Yangtze asemenea o putere armată considerabilă și în Shanghai 18.000. Situația e declarată de foarte critică.

*

Criza din Persia. Din Teheran se anunță Salar ed Dauleh, pretendentul la tron, a respins propunerile konzulilor, englez și rusesc. El a declarat că el e capul muzulmanilor și astfel are dreptul să pretindă pentru sine tronul Persiei. Guvernul persan a luat măsuri energice, ca să-l atace din trei părți pe Salar ed Dauleh, care a ocupat Sendarianul cu 8000 de călăreți.

În Tebris a fost numit de guvernator Sipahdar. Din cauza aceasta e agitație foarte mare în populațiune. Preoțimea și negustorii tin adunări, în care se cere numirea din nou al lui Szudea ed Dauleh.

*

Dollul Franței. Intreaga Franță e în doliu. A pierdut pe unul dintre cei mai distinși fii ai săi. Henri Brisson, președintele camerei franceze, purtând acest oficiu timp de 31 de ani, cu foarte mici întreruperi, a murit duminică în 14 c. n. în etate de 77 ani.

Cu moartea lui Franța a pierdut una dintre cele mai marcante persoane politice ale ei. S'a ținut de școala politică a lui Gambetta și a fost unul dintre cei mai demni reprezentanți ai tradițiilor republicane. Intreagă viața și-a dedicat-o pentru ridicarea republicii franceze. Pentru ajungerea acestei ținte el a muncit consecvent întreagă viața sa, ca ziarist, deputat, ministru, primministru și ca președinte al camerei. Curățenia și cinstea lui personală și politică au stimat-o încă și contrarii lui.

S'a născut în Bourges la 1835 iulie 31. În tineretea lui a fost avocat și ziarist, apoi a fost ales deputat.

Prin activitatea lui politică și-a câștigat o autoritate, încât Gambetta l'a ales în 1881 de președinte al camerei.

După căderea lui Ferry a ajuns primministru. Mai târziu, când n'a mai fost ales de președinte, s'a retras din viața publică pe mai mult timp. El a fost acela, care a nimicit nimbul generalului Boulanger.

În anul viitor va fi alegerea președintelui republicii franceze și după opinia publică de acum adunarea națională, probabil îl va alege pe președintele camerei. În urma împrejurării acesteia chiar moartea lui întâmplată acum are însemnătate mare din punct de vedere politic.

Din durerile noastre

Arhierii vremilor noastre

Pe oamenii mici din naștere, nimic nu-i poate transforma în mari. O pseudo-cultură, ori o cultură mai temeinică, indiferent, favorizați de împrejurări diferite, ori interese meschine, ei se pot ridica uneori, în secolul acesta al falșității, până la treptele cele mai înalte. De câteori nu s'a adevărit însă, că interesele generale, mulțimea însăș, aceștia, o au confundat cu interese, cu eul lor propriu.

Să aducem câteva exemple, ca din acestea să extragem concluziunile atât de dăunătoare nouă românilor, azi, în vremile acestea de prefacere și atât de tulburi ca perspectivă pentru viitor.

Exemplul Vasile Mangra este deja cunoscut. Ironia sortii, care ne-a bătut pe noi totdeauna, l-au ridicat pe acesta până la cârja arhierescă, la nemuritorul titlu de academician. Trădătorul acesta, nu și-a indentificat el oare persoana cu corpul națiunii române din Ardeal și Ungaria și invers?

II. Sa episcopul Papp a luat parte la desvălirea monumentului, detronatorului dinastiei, Kosuth, dușmanul lui Șaguna, alături de batjocuritorii lui Iancu și a libertății noastre, al cărei simbol-cruce de pe câmpia Blajului, ca niște asasini l-a pângărit. Și-a indentificat de asemenea persoana sa proprie cu corpul națiunii atunci. A declarat însuș în sinodul diecezan al Aradului, anul trecut, de față cu scriitorii români, când a spus că: „guvernul actual — care ne-a răpit deodată 500 școli — este mult mai conciliant față de noi românii, pentru că secretarul de stat, cu ocazia unei întrevăderi în minister, nu a mai stat în jilț înaintea P. S. Sale cu pipa în gură!”

Dar ne vom opri mai mult asupra I. P. S. Sale dela Sibiu, un exemplu nu mai puțin păgu-

ditor intereselor binepricepute ale neamului nostru. Nu mă va intimidă colozala prăpastie ce ne desparte ca poziție socială, interese superioare fac să văd de astădată într'ânsul nu mai mult, decât pe de pe vremuri fost notarul Meșianu, pe Meșianu omul, pe care împrejurări și întâmplarea ni-l'a ocrotit în scaunul, care îi împrumută din mila lui Dumnezeu și grația poporului românesc, pentru neînsemnate merite, strălucirea orbitoare a unei coroane vlădicești, cea mai însemnată.

Recunoaștem că și-a știut juca totdeauna rolul cu o rafinerie rară. Dându-și bine seama de poziția ce ocupă nu s'a expus niciodată prea mult. În public a știut exploata cu succes momentele cari l-ar fi putut asemăna cu un Șaguna, Klain, etc. A încasat s. ex. înainte de moarte merite pentru clădirea catedralei, din cărămizile și filerii însăș, câștigați cu sudori de sânge, de către cei mulți și anonimi, oșteni fără de nume.

Să privim în trecutul succeselor reale ale Ex. Sale și nu vom putea număra aproape nici unul, demn de arhierul românilor din Ungaria și Transilvania, bineînțeles, la aceste vremi. Un bărbat de-o energie europeană aveau românii lipsă, care să-și expună sceptrul pentru susținerea nestirbită, cel puțin a drepturilor câștigate, integritatea „statutului organic”. Un Jorestie, un Brancovici, unul care renunța la titlurile de noblete sunătoare, cum a renunțat un Antoniu Mocioni, câtă vreme nația sa stă sub lanțurile robiei”. (A se citi „Luceafărul” an. I.)

Ex. Sa a jucat însăș, jicind adeseori sentimentul public românesc, la dorința hegemonilor noștri brutali. Martor ni sunt coloanele vecinului moderat între moderați ale „Telegrafului Român”. Dar să aducem alte exemple.

Câteva rânduri reținute din Nr. 168 al „Tribunei” (1911), ne spune un lucru peste care s'a trecut prea ușor cu vederea.

Un învățător, plângându-se de nedreptățile administrației maghiare, este sfătuit de un prieten, să se adreseze Konzistorului Arhidiecezan, la ceea ce acesta răspunde: „E de prisos frate, ași păți și eu ca un învățător de pe țara Făgărașului, care din cauză că și-a făcut datoria de cetățean și român la alegerea de deputat, a fost suspendat sub ceva pretext și ducându-se pe urmă la Metropolitul din Sibiu, spre a cere o altă stațiune ori ceva post, i-s'a spus simplamente, că nu poate primi nici un ajutor și că, nu Dânsul — Metropolitul — la trimis la alegere și mai bine să fi stat acasă, să nu se amestece în politică; iar un asesor konzistorial că, „dacă n'a putut să voteze cumva pe sub ascuns cu candidatul guvernului, atunci mai bine să fi stat acasă!”

Un alt exemplu. Regret însăș, că acesta trebuie să fie tocmai cazul bietului meu frate, fost profesor și catechet de Făgăraș, Dr. Ștefan Mircan. Această împrejurare îmi detrage într'o mare măsură dreptul de a vorbi. Nu mă voi ocupa însăș de durerea mea, de tragedia unei familii, de care lumii nu-i pasă. Voi denunța opiniei publice numai nedreptatea ce i-s'a făcut unui om, indiferent ce mi-a fost mie, și prin aceea rolul destructiv al Ex. Sale în viața noastră românească.

Cine a fost catechetul din Făgăraș? Un om modest, om de omenie. Avea frumoase pregătiri pe la universitățile străine. Plecat în străini, începând cu gimnaziul, continuând cu teologia și sfârșind cu drepturile, cu bani publici, cu lipsa, cu puțin avutul părinților săi, dar mai ales cu o credință zidită pe acasă pe morala aspră a ciaslovului, el a învins. Când trebuia, că era dator, să-și cheltuiască energia în folosul acestui neam atât de sărac în caractere, a murit. Despre acest „idealist nebul” au scris gazetele atât de duios, „Gazeta Transilvaniei” și „Românul” și fiecare a avut câteva cuvinte de regret. S'a spus anume „că și el a fost o jertfă a șovinismului unguresc.”

Ei bine, dar de ce a trebuit să fie părăsit în acele momente catechetul și aruncat pe drumuri, pradă dușmanilor, de către cei în cari, el, ca un copil fără de viclesug, s'a încrezut. Aceasta nu s'a spus și aci este călcăiul lui Achilles.

Catechetul de Făgăraș a fost acuzat de ministrul unguresc de daco-românism, de om primejdios statului, ci a ținut vorbiri însuflețite studenților, elevilor săi, despre Șaguna și Iancu, preamărindu-i pe aceștia, că a fost și în trecutul său un agitator fără suflet și a cerut totodată dela Konzistor, să fie înlocuit. Ex. Sa l-a și înlocuit... scurt. Catechetul, înzadar a protestat, înzadar și-a dovedit trecutul său neapărat românesc, dar care nu putea fi excepționat nici de minister, decât în

urma vr' unor denunțări și calomnii din parte dumăună, ungurească. Ex. Sa, cu toate acestea, fără nici o cercetare a abandonat pe catechet în hățârul ministrului de tristă memorie Apponyi.

Și, nu numai că l-a lipsit de post, dar prin rapoartele sale, în 2 peri, aflate la ministerul de culte, a întărit chiar și mai mult convingerea ministrului unguresc, câștigate cine știe de unde, despre catechetul răzvrătit, punându-l direct în conflict cu puterea statului și lipsindu-l în acest chip, deocamdată, de orice alt post și oficiu public.

Atunci a pornit pe drumuri, a bătut singur catechetul, ușa ministerelor, dar fără rezultat. În situația asta critică, din anturajul infect al Ex. Sale i-s'a dat la mână o scrisoare de recomandare către Mangra. I-s'a arătat drumul nenorocit în viață. Era planul cam așa, după cum mi-a povestit catechetul pe patul său de suferință! „Mangra trebuia să intervină pentru mine la ministru, să mă absolve de acuze, eu să iau în căsătorie pe o nepoată a lui, să mă facă în curs de 2—3 ani protopop și să-l sprijinesc pe el. Și am plecat precaut, conștiu de cursa întinsa, să-mi caut pe un moment — un sprijin. Am schimbat vorbe cu Mangra, la Oradia, cu propusul socru, un preot atesc și m'am reîntors acasă, fără legăminte rușinoase. Era toamnă rece, o simțiam prin oase, la hainele subțiri de vară, veniam de pe un drum lung de țară al Bihorului, percurs cu trăsura. Am pornit bolnav din nou la Sibiu, să cer cercetare din oficiu contra mea și o remonstrație la minister. Pușcariu a fost pentru, Ex. Sa însăș mi-a runcat vorbele: „Nu. De ce ai vorbit contra șovinilor!”

Iată jertfa șovinismului unguresc în lumii adevărată. A amuțit glasul catechetului, ca să l'ă putut fi mai complet ca mine. Cuprins de o resemnare adâncă, sufletul său s'a stins încet-încet în durerea gândirii.

Buzău (România) 1912.

Radu St. Mircan.

Mărunțișuri din Brașov.

*S'a isprăvit în fine postul
Cu-a patimilor săptămână;
Și acum de Paști a dat tot prostul
De călăie cu smântână.*

*De pușcături răsună Scheiul
De le auzi din Țigănie.
Și după cum e obiceiul
Să pune lumca pe beție.*

*Și preste tot e veselie
Și preste tot sunt oue roșii;
Azi rid, fac glume, gălăgie
Toți damblagii și gheboșii.*

*În Prund, spre sfântul Neculae
Nebună lumca să 'mbulzește
S'audă înc'odat' pe Nae
Cetind vanghelia săsește*

*Dumezește cântă corul,
Evlavios de te furnică,
Marchează minunat tenorul,
Cum astăzi e la glas Mitică.*

*În hori aleșii parohiei
S'au pus pe cruci și rugăciune,
Frumoșii „Juni” venit-au și ei
Crețari cu discul să adune.*

*Venit-a chiar și Arsenică
Vătaful dsla Desteptare
În mână cu-o lumânărică,
Cadou dela Oradea-mare.*

*Așa-i pe semne câte unul
Menit tot daruri să primească,
Cinstitul'a doar și „Românul”
Cu o „declarație” popească.*

*Și peste toate chiar și Zichy
Aduș de leafă'i dă de papă,
Iar mie și la foți calicii
Parol, ne lăsa gura apă.*

*Ca mâne pleacă Arsenică,
Dar unde? la vr'un Hiderváry?*

Te pomenești căl iau de chică
Ca mai deunăzi gazetarii.

Eu protestez! și mulți cu mine;
Din bănuiala idiotă
Să știe toată lumea 'n fine
Că nu-i adevărat o iotă;

Căci merge iarăș la soborul
Dela Sibiiu, doar deputat e —
— Brașovul îi va duce dorul
Cu toți din Șchei și din Cetate.

Și dacă-i strigă'n gura mare
Că-i dat lui Mangra toți flămânzii
E treaba lor; cu lu plecare
Ii zic, să meargă opt cu-a brânzii.

Brașov, la Paști 1912.

Buzdugan.

Eminenta demisie a guvernului

Umilirea partidului guvernamental.

Presemnele unei schimbări de sistem.

— Situația politică. —

Temeritatea ungurească a primit în cârșit o de mult meritată palmă. Cărdășia guvernamentală de sub conducerea conților Khuen-Héderváry și Tisza a fost umilită adânc, — pretenția ei de a îndepărta pe exponentul intereselor înalte ale monarhiei, pe ministrul de război Aussenberg, a suferit un dureros naufragiu duminecă, în biroul monarhului, cu ocazia audienței conțelui Khuen Héderváry. Și cu această meritată umilire, politica în Ungăria a luat pe neașteptate o desfășurare nouă, în semnul iminentei prăbușiri a primului ministru.

Am anunțat ieri, rezultatele audienței de duminecă. Incredut în steaua norocului său fabulos, contele Khuen s'a aventurat pe un teren, unde nu putea să întimpine decât cea mai austeră rezistență și să se convingă, că este o limită la care trebuie să se oprească și mult alintatul Ducepal al aspirațiilor panmaghiare. Ca peste noapte, situația cabinetului Khuen a fost din nou sacrificată și el, — drept răsplată a îndrăznelei ce și-a permis — n'a primit nici măcar o indicație salvatoare.

Contele Khuen, după cum am anunțat, nu poate să recurgă nici la mijloace coercitive în contra obstrucției și — după cum aflăm azi, din Viena — n'are împuțernicire nici pentru disolvarea camerei. O singură cale i-a mai rămas: tratativele. Aceste, însă, sunt lipsite total de orice sorți de rășită, așa că, în definitiv, va trebui să-și găsească refugiu în demisie. Cu cât mai curând, cu atât mai bine.

Agonia regimului inaugurat de Jeszensky a început, deci și de-odată cu ea se și ivesc presemnele unei schimbări de sistem, căci ar fi prea fatal, ca cei dela conducerea monarhiei, să nu se fi convins nici după atâtea experiențe amare, că în Ungaria cangrena politică numai cu o schimbare de sistem, în senzul egalei îndreptățiri a popoarelor ei, se poate distruge definitiv și bine.

În cercurile politice au și început să circule svonorile despre modul de compunere a viitorului guvern. Se colpoartă, firește, numele actualului ministru de finanțe Lukács și se spune, că agonia conțelui Khuen mai trebuie să dureze până după delegații. Svonorile aceste tradează în de ajuns că sunt evenimente hotărâtoare în perspectivă.

Un rezultat imediat al căderii conțelui Khuen, probabil să fie abandonarea reformelor militare — mai ales că aceasta pare a fi reclamată și de situația politică din Austria — și adoptarea unui provizoriu militar.

Ședința camerei.

Lumea politică ungurească stă sub impresia înfrângerii de Duminecă ce a îndurat politica conțelui Khuen și spiritele sânt parte deprimare, parte agitate de noi speranțe în vederea iminentei demisiuni a cabinetului.

În inciată nu s'au întâmplat azi lucrări deosebite. Mai mulți obstrucționiști au avut să vorbească înainte de programul zilei, la chestiunea absolutismului din Croația și nu s'a discutat altceva în ședință.

Deputatul *Egri Bela* a spus că prin introducerea absolutismului în Croația s'a adus o gravă atingere constituției ungare, — după ce în marginile Ungariei numai o singură constituție este. Deși, opoziția, nu abrobă revendicările croaților, trebuie să protesteze împotriva mijloacelor drastice întrebuintate de contele Khuen Héderváry. Referindu-se la discursuri rostite de vechi deputați ai Croației, dovedește că stările în Croația au degenerat încă pe timpul regimului lui Khuen. Curentul triarist datează tot de atunci. Azi în Croația dominantă e ura împotriva ungarilor și — crede vajnicul deputat — singurul remediu ar fi să se reincorporeze la Ungaria trei comitate din Slavonia, cari odinioară îi aparținuseră.

Deputatul *Abrahám Dezső* vorbește în același înțeles, *Benedek* și alții.

Pe culoare spiritele erau preocupate de diferite combinații ce se colpoartă cu privire la pașii ce trebuie să facă guvernul. Nimic nu e sigur, însă, până în clipa de față.

Sinodul arhidiececan

Vorbirea de deschidere a Înaltpreasfințitului
Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu.

Cristos a înviat!

Domnilor deputați!

Învredniciindu-mă bunul Dumnezeu, și la etatea mea înaintată, a vă vedea întruniți în acest sinod arhidiececan, pentru împreună lucrare, la o pul cel mare al viitorului nostru, mă bucur foarte domnilor, că clerul și poporul nostru pe d-voastră v'a distins cu încrederea, pentru acest nou period sinodal: deci salutându-vă cordial, rog ceriul, să ne lumineze și să ne ajute a lucra în dragoste, numai cele bune și folositoare bisericii, neamului și patriei noastre.

Aveți o măreață și frumoasă chemare d-lor, chemarea de a promova cultura religioasă-morală nu a unui individ, ori a unei familii, ci a numărului nostru popor, pentru a-l apropia tot mai mult de desăvârșire, sau perfecțiune, după zisa sfintei Evanghelii: „fiți desăvârșiți precum este și Tatăl vostru cel din ceruri”, și prin aceasta de binele vremelnic și de fericirea cea vecinică, scopul suprem al omului.

După ce însă și poporul nostru să poate avânta la acea cultură numai prin biserica noastră străbună și națională, întemeiată de Domnul și Mântuitorul nostru Isus Cristos, pe peatra cea neclătită a credinței în Dumnezeu: este neapărat de lipsă d-lor, ca apreciind acea mare putere și acel mare dar al bisericii noastre străbune, să lucrăm toți, din toate puterile noastre, nu numai la întărirea ei, ci și la convingerea tuturor alor noștri, că numai prin biserică putem ajunge și noi binele și fericirea după care însetăm, că numai biserica este mântuitoarea noastră.

Să stăruiți și d-voastră, domnilor, a convinge pe clerul și poporul nostru, că numai biserica străbună este, pentru noi, acel sicriu sfânt, care ne păstrează, cu mare pietate, cele mai prețioase tesauri părintești, legea, limba și datinele strămoșești; că numai ea ne ține întruniți în sfânta legătură a credinței, și ne stimulează într-o împreună lucrare, la

ajungerea mărețului scop, ce ni-l'a destinat și nouă bunul Dumnezeu.

Pentru a înțelege și mai bine marca însemnătate ce o are biserica noastră națională pentru noi, ajunge să ne închipuim, ce s'ar fi ales, și ce s'ar alege de noi, dacă n'am avea nici biserica, și dacă n'am ținea cu toată tăria la ea?

Din acestea convingându-ne de ajuns, că numai biserica, cu sfânta ei credință, ne susține și ne înfrigă într-o societate lucrătoare, la binele și fericirea noastră: avem nu numai sfântă dătorință, dar și cel mai mare interes a întări pe toți ai noștri în aceeași convingere, că numai biserica noastră străbună este fericitoarea și mântuitoarea noastră.

Pentru întărirea acestei convingeri, în toți ai noștri, nu e de ajuns a lucra numai aici, în sinod; nu este de ajuns a aduce aici concluze, normative, sau regulamente, ori cât de bune; ci mai este neapărat de lipsă să vă coboriți și jos la popor, domnilor, să cercetați de simte și el ca noi, că adevărat, numai prin biserica străbună poate ajunge bine și ferice, și că prin urmare numai biserica ne este mântuitoarea noastră?

Este de lipsă d-lor, să coboriți jos la popor, să cercetați dispoziția lui sufletească, pentru ca să vă informați, din propria intuițiune, dacă are și el acea firmă convingere, că numai prin biserica străbună să poate desvolta și cultiva în spirit religios, și că numai prin asemenea desvoltare și cultivare să poate susținea și mântui. Și apoi să-l întăriți și d-voastră tot mai mult în acea convingere, spunându-i, că fără de aceasta nu ne vom putea mântui, ci vom merge din rău în mai rău.

Să vă informați d-lor, dacă clerul și poporul ține cu aceeași tărie la biserica străbună și la fiica ei, școala confesională, apoi la datinile religioase, precum țineau la toate acestea fericirii noștri străbuni, și dacă clerul și poporul au convingerea, că noi și acum, ca și în vechime, numai prin biserică ne putem mântui, și dacă inspirați de asemenea convingere și lucră la întărirea ei?

Să vă informați d-lor, dacă preoții și învățătorii noștri își știu însuși acea sfântă vocațiune ce o aveau înaintașii lor, deși cu mai modeste pregătiri, și dacă arată acea vocațiune și prin fapte, și anume: prin regulata cercetare a bisericii; prin stăruința de a se procura mijloacele necesare la susținerea bisericii și a școlii; prin înființarea de fonduri și însoțiri de binefacere în parohiile lor; prin sfaturi și îndemnuri bune către popor și în cele culturale, sociale și economice, și alte asemenea, precum fac acestea și preoții și învățătorii altor confesiuni; iar de cumva ați observa lipsa acestora, ori alte asemenea scăderi, să recomandați celor chemați delătorarea lor; căci numai urmând așa v'ați justifica încrederea clerului și poporului, cari v'au distins cu alegerea în acest sinod, și tot numai urmând așa v'ați arăta, și prin fapte, că purtați la inimă viitorul lor.

Știut fiind d-lor, că și noi, ca și toate popoarele cu aspirațiuni de viitor tot mai bun, numai prin însușirea culturii religioase morale cerute de spiritul timpului ne vom putea avânta la o soartă tot mai bună, și că pentru însușirea acelei culturi suntem avizați mai ales la terenul nostru bisericesc: dacă nu vom folosi bine și înțelepțeste acel teren, atunci nu numai că nu vom ajunge o soartă mai bună, precum dorim, ci încă ni-am mai atrage și o mare și grea răspundere, înaintea lui Dumnezeu și a posterității.

Deci pentru a ajunge la scarte tot mai bună, și apoi a ne mai achita și de asemenea răspundere, nu ne rămâne, decât să stăruiem din toate puterile la luminarea și cultivarea poporului nostru, biserica cea vie a Domnului, și la întărirea lui în sfânta credință strămoșească, căci numai așa vom putea împrăști și norii cei grei, ce planează și asupra bisericii noastre.

Din acestea invederând d-lor, că viitorul nostru și al alor noștri depinde mult și dela conlucrarea noastră: este nu numai o mare dătorință, dar și cel mai mare interes al nostru a face aceasta, constatat fiind, că precum soarta poporului e condiționată de înaintarea lui în cultură religioasă-morală, tot asemenea și soarta noastră a intelectualilor este strâns legată de soarta poporului.

Dar fiindcă și la asemenea lucrări, pe lângă stăruințele noastre, să mai cere și ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu, pe carele eu, implorându-l și din acest loc, declar sesiunea sinodului nostru arhidiececan ordinar pentru anul 1912 de deschisă.

Secte religioase între români

— În atențiunea sinoadelor noastre gr. or. —

Ca o tristă confirmare a adevărurilor cuprinse în articolul nostru recent „Criză religioasă”, primim următoarele rânduri, pe cari le punem de asemenea în deosebită atențiune a sinoadelor noastre ortodoxe:

Prin evidenta înființare a episcopiei gr. cat. maghiare, bisericii gr. cat. române i-se dă o lovitură nespuse de dureroasă. De această lovitură, după cum a cobit nu de mult un ziar maghiar, o să fie părtașă și biserica ortodoxă română prin înființarea unei episcopii ort. maghiare.

În astfel de împrejurări e de sine înțeles, că interesele bisericii noastre pretind dela noi, ca cu neclintită tărie, cu sfîntenie să ținem la legea noastră strămoșească; să formăm în jurul ei un puternic zid, un zid tare ca stînca, ca dușmanul să nu poată străbate până la ea.

Având însă în vedere starea morală-religioasă a poporului nostru, alipirea și dragostea lui către biserica noastră, cu nemărginită durere și îngrijorare trebuie să vedem, că în multe locuri țărânul român a apueat căi greșite; el s'a înstrăinat, s'a înstrăinat cu totul de credința strămoșilor săi.

Și această fatală rătăcire din zi în zi e tot mai mare; numărul acelor cari s'a înstrăinează de biserica noastră strămoșească, batjocurîndu-i obiceiurile și învățăturile ei, din zi în zi crește, căci foarte puțin se face pentru combaterea acestui mare rău; nimeni nu pune stavilă hotărîtoare curentului primejdios și amenințător.

Numai astfel se poate explica nespuse de tristul fapt, că între rumâni din comitatul Torontal și Timiș, nazarenismul s'a lăfit în mod într-adevăr îngrozitor. Cele mai mari ravagii ale acestei secte le vedem în frunțile comune Satul-nou, Petrușcelo, Uzdin, Sân-Mihai și Torac, toate aparținătoare comitatului Torontal.

Acum însă, în timpul din urmă, a început a se încuiba între țărâni noștri o altă sectă religioasă, care e cu mult mai primejdioasă decât secta nazarenismului. Ea se numește secta adventiștilor sabotași. Numărul rătăcitorilor aparținători acestei secte e mare, ceea ce dovedește și faptul că ei chiar acum zidesc un templu în comuna Satul-nou.

Adventiștii sabotași serbează sâmbetele; ei nu mănâncă carne de porc și beau numai vin dulce. Ei cred întocmai ca jidovii, că Mesia va veni să mântuiască pe poporul ales, după prorociile lui Daniel.

Numita sectă e importată din America, de unde în timpul din urmă s'au introdus și alte datine monstruoase în comuna Satul-nou, și sigur că și în alte comune de ale noastre.

În această comună s'a încuibat legea fotografiștilor, cari cred că taina căsătoriei e destul de binecuvântată dacă toți cei cari i-au parte la ospăț, având în frunte pe mire și mireasă și fiecare ținând în mână câte o lumină aprinsă, împreună, cu muzica se fotografiează, nemai fiind lipsă de căsătorie religioasă și civilă, care pentru ei nu are nici o sfîntenie, nici o însemnătate morală și religioasă. Fotografia servește de document pentru dovedirea legăturii conjugale.

O astfel de „căsătorie” a avut loc chiar în ziua Florilor, luând foarte mulți parte la ea. Între rătăciții acestei nebune secte sunt și țărâni frunțași, a căror avere se ridică la zeci de mii.

Lăfirea acestor secte religioase în mod hotărît servește la subminarea, la slăbirea fundamentului bisericii noastre românești. Cu cât numitele secte se lăfesc, cu atât e mai mult primejdioasă credința noastră strămoșească, care atâtea veacuri ne-a păstrat limba și naționalitatea.

A privi cu nepăsare cum niște rătăciți, al căror număr din ce în ce tot mai mare o să fie, — atentează la viața bisericii noastre, înseamnă a-i aproba; înseamnă a le da îndirect mână de ajutor la slăbirea, și poate cu timpul, la distrugerea celui mai însemnat așezământ al neamului nostru.

Astfel, în interesul neamului și bisericii noastre trebuie, ca cei chemați, fără întârziere și cu cea mai mare severitate să combată, să pună stavilă, să nimicească răul ce ne roade.

Spre acest scop, atât ven. conzistor din Curanșeș cât și ven. conzistor din Arad să esmită câte un profesor de teologie mirean, cari cutrecerând comunele noastre inficiale de numitele secte reli-

gioase, să studieze cauzele răspândirii acestor secte și mijloacele de lipsă pentru convertirea celor rătăciți.

Tot astfel trebuie îndrumați toți preoții din respectivele comune, ca în fiecare duminică și sârbătoare, să țină predici în biserică poporului. Însemnătatea predicilor e foarte mare și astfel ele sigur vor contribui la îmbunătățirea răului aici amintit.

Alex. Țințariu.

Moartea artistului Petre Liciu

Din viață

Dar Liciu era un om de inimă, de cei din vremile de demult! Făcea binele pentru că simțea o nevoie sufletească de a-l face. În această privință mi-au vorbit unii artiști mult de el.

Sedea acasă și învăța vre-un rol, sau scria ceva, pentru că de obicei trebuia să muncească, nu putea sta de geaba, și de odată, din senin, sosea o scrisoare. Autorul? Vre-un necunoscut, s'au vre-un actor de provincie care i-a fost prezentat cândva. Epistola grăia, în cele mai multe cazuri cam așa:

„Suntem câțiva artiști tineri, plini de speranțe și de... nevoi, cari am proiectat să dăm o reprezentare în orașul cutare. Știm că sunteți un suflet de elită, de aceea vă rugăm să veniți pentru a ne da prețiosul d-v concurs. Luați și câțiva artiști din București, sau veniți cu trupa, — în caz când îl știa că are trupă.

Ce credeți că făcea Liciu? Rupea scrisoarea de gustat și își vedea de treabă? Ași, nu, el proceda cu totul altfel:

Între clipă sărea în picioare și spunea celor din jurul său:

— Măne plecăm!

Cei-lăți se încercau să protesteze:

— Cum o să plecăm? N'am pregătit nimic.

Ce o să jucăm?

— Să vedem... A, da: jucăm „Banii”.

— N'am repetat de loc. Artistul cutare nu știe, artista aceea abia a intrat în trupă.

— Nu e nimic: învățăm în tren.

O artistă, d-na J. R., îmi povestea că, pe când era în trupa lui Liciu, a încercat să refuze odată de a se duce în nu știu care orașel, unde îi chema, tot așa, niște artiști nevoiași. Nu știa rolul, nu era pregătită din nici un punct de vedere și avea și treabă în București.

— Nu merg! Ce rost are să ne încercăm noi toate interesele pentru niște oameni străini?

...Dar Liciu i-a vorbit atât de frumos, i-a descris în culori atât de vii greutatea pe cari le îndură sârmanii artiști de provincie, i-a arătat atât de luminos rolul pe care îl au acești oameni în răspândirea gustului pentru teatru, încât îmi spunea d-na R. „n'am mai putut să zic nimic și a trebuit să plec”.

Aceiași artistă mi-a povestit, din viața lui Liciu, unele întâmplări mărunte cari ne arată ce nobil fond de bunătate avea în sufletul său neuitatul artist.

Se simțea rău și eșise să ia puțin aier. Trebuia să se întoarcă peste câteva momente. Îl așteptau artiștii din trupă, îl așteptau, dar el nu mai sosea. Peste o oară-două sosea și Liciu, mai bolnav decât plecase:

— De ce ai stat atâta?

— Am jucat table?

— Parcă eșiseși să iei aier?

— Da, dar m'am întâlnit în cale cu artistul X, care m'a invitat să facem o partidă de table. Am refuzat. El a insistat însă și am înțeles îndată, din stăruința lui, că ține cu orice preț să-mi ia câțiva franci.

— Și ai jucat?

— Ce era să fac? Dacă avea nevoie, săracul?

— Dacă ar fi avut nevoie, ți-ar fi cerut.

— Nu poate oricine să ceară.

Din „vesela grădină Bucovina”, pe care el o îndrăgea atât de mult, Liciu a primit eri următoarea înduioșătoare scrisoare:

Câmpulung, 28 martie 1912.

Scumpul meu Liciu,

Credem că ești pe deplin sănătos și voinic,

când colo află dela d-na Romanescu că nu este așa.

Ași voi să fiu în aceste momente lângă d-ta să-ți spun cât de mult te așteaptă Bucovina noastră a cărei dragoste ai cucerit-o cu sufletul d-tale mare de mare artist și de mare Român.

În numele românilor din orașul Câmpulung îți urez, scumpul nostru Liciu, grabnică însănătoșare ca să te putem îmbrățișa cât mai de grabă în mijlocul nostru și te asigurăm că inimile noastre sunt în aceste momente la d-ta și simțesc cu d-ta împreună.

Prietenul ce te stimează și te iubește.

(ss) G. Rotici.

În clipele de liniște, câte odată, marele artist Liciu era și literat. El a scris câteva lucruri foarte frumoase.

Când zic câteva nu înseamnă, că din cele scrise de el numai câteva erau bune, ci vreau să arăt, că toate erau câteva. Unde avea vreme! Cine nu știe pe din afară, de pildă, anecdota lui „Urgurul în tren”, care se sfârșește:

„Noi maghiari civilizate

Știm și noi cerem pardon,

Numai asta fost poate:

Che fost singur la vagon”.

N'a fumat bietul ungur pentru că

„La perete este scris

Che fumate nem permis,

Fără voia tuturilor

Care este călător”.

Și în vagon nu era nimeni!

Ultimele momente ale marelui artist.

Încă de eri dimineață orice nădejde pentru scăparea cu viață a marelui artist dispăruse. Vestea s'a răspândit cu iuteala fulgerului prin capitală și zeci de prietini ai artistului se interesau de starea acestuia.

Telefonul sanatorului Olchowski funcționa la tot cursul zilei, personalul de serviciu al sanatorului informând publicul asupra stării lui Petre Liciu.

Eri dimineață marele artist nu-și perdea încă cunoștiința, ceea ce a survenit însă în cursul zilei. La mici intervale de timp, regretatul artist chema pe prietenul său d. Iorga.

— Să vie d. Iorga! Vreau să-i spun ceva, e auzea din când în când în camera No. 2 a sanatorului în care zăcea artistul.

Liciu a cerut să vadă și pe colegul său artist Brezeanu căruia voia să-i vorbească de semenii.

În după prânzul zilei de ieri marele artist începu să-și peardă cunoștiința având numai din când în când momente scurte de luciditate.

În aceste momente dânsul recunoștea persoanele ce veghea în jurul patului său de suferință. Clipele de luciditate nu durau însă mult timp și Liciu iar recădea în starea de lipsă de cunoștiință. Spre seară starea nefericitului artist ajunse disperată. El nu mai vedea pe cei din jurul lui, respira agitat și își făcânta mâinile.

Din când în când Liciu deschidea ochii și începea să ridă cu un ris de nedescris prin cuvinte. Rîdea și cu fața și cu vocea întrerupându-și risul prin câte o vorbă nedeslușită.

Înmărmuriți de durere vegheau la căpătâiul muribundului, drul Florian Penescu cumnatul artistului, d. P. P. Sturdza unul dintre cei mai de votați prietini ai lui Liciu, d. A. Verzea din partea Ligei culturale al cărei vice-președinte a fost artistul, Brezeanu junior și alții.

Spre seară a venit la sanatoriu d. N. Iorga însoțit de d. Petre Locustianu, ambii foarte buni prietini cu Petre Liciu.

Întrevederea între d. Iorga și Liciu a fost sguduitoare.

Liciu și-a îndreptat ochii mari spre d. Iorga fără a putea însă să-i recunoască.

Scena a fost sfâșietoare. D. Iorga încerca să-i vorbească, dar nefericitul artist nu-l mai putea înțelege.

Îndurerat peste măsură d. Iorga nu mai putea răbda sfâșietoarea priveliște și parăsi odaia cu ochii plini de lacrimi.

D. Petre Starza, care a veghiat ca un frate lângă patul nefericitului Liciu era de asemenea puternic impresionat. D-sa îmi spuse cu adâncă revoltă.

— Liciu era un om care ar fi putut trăi 80 de ani și moare acum la 41 de ani, din cauza unei boli imbecile.

În agonia sa Liciu pronunța vorbe răzlete și fraze întrerupte privitoare la teatru.

Din minut în minut medicul pipăia pulsul muribundului.

Înima lui Liciu funcționa foarte neregulat, respirația devenia tot mai agitată și, întreruptă de accese de sufocație. Mănile artistului se răceau tot mai mult.

„Privind pe prietenii marelui artist cari stăteau în jurul patului său de suferință, citeam în ochii lor cea mai sfâșietoare dintre disperări, aceea de a dori din adâncul sufletului scăparea prietenului lor și simțindu-se totuși în absolută neputință de a-i veni în ajutor.

Impresiunile dureroase pe cari le simțeam deveniau tot mai culminante ajungând la gradul când nu le mai poți suporta. Părăsii odaia în care moartea plutea deasupra patului marelui artist Liciu așteptând să smulgă fără milă sufletu-i distins.

Am aruncat din pragul ușii o ultimă privire asupra chipului nobil al artistului.

Liciu râdea sinistru. Un prieten al său spuse: Va muri cu răsul acesta pe buze.

Moartea lui Petre Liciu.

Moartea a pus capăt agoniei marelui Liciu la orele 11 și 50 minute noaptea. Deși sfârșitul obșteșc al artistului era privit ca inevitabil, atât de cătră cunoscuți și mai cu seamă de cătră prietenii lui, cari au veghiat până în ultima clipă lângă patul muribundului, scena morții acestuia ia zgomot adânc.

O jale de nespus se întipărise pe fețele tuturor, cari erau martorii sfâșietoarei scene.

Prietenii artistului au părăsit sanatoriul pela orele 12 și jumătate.

Corpul neînsuflețit al regretatului artist a fost lăsat până la alte dispozițiuni, la sanatoriu în sala mortală.

„Voința Națională”.

Sinodul eparhial din Arad

Prânzul episcopal de duminică.

Înainte de a trece la expunerea lucrărilor sinodale din ziua a III-a (eri, marți 3/16 c.) să ne fie permis a ne opri un moment asupra prânzului episcopal de duminică.

Este un uz al episcopilor noștri de a da la ocazii solemne asemenea prânzuri menite a manifesta solidaritatea ce trebuie să existe între chiriarchii noștri și elementele chemate a lucra pentru promovarea intereselor naționale culturale și religioase ale neamului.

Dar este delat sine înțeles, ca asemenea prânzuri nu pot fi admise decât în măsura în care contribuie, dacă nu la o sporire a trăirii dintre cei invitați, cel puțin la o pacificare a sufletelor.

Când însă asemenea manifestări, venite mai ales delat unul dintre capii bisericii se transformă într-o surprindere a oamenilor de bună credință, spre a le palmui cele mai legitime și mai adânci sentimente, nu găsim nici o calificare destul de potrivită pentru acela care se face părtaș de o asemenea faptă.

Și oricât de mare bună-voință a-i avea pentru actele încălcate ale P. S. S. episcopului I. Pop, al diecezei Aradului, prânzul dat de P. S. Sa duminică nu poate fi scos din categoria acestora.

Nu a fost destul că P. S. Sa a acoperit sub mantia atât de respectată a sacerdoțiului său pe nemernic, luându-l — ca pe cel mai vrednic fiu al diecezei în trăsura — dar a făcut să se afișeze cu el și la banchetul său, sfidând pe oamenii cinștiți, pe care-i invitase spre a-i pune la aceeași masă cu cele mai de căutate lepădaturi ale politicii noastre.

Astfel Prea sfințitul a crezut, că oameni de înaltă cinste și de neștirbită reputație naționalistă ca d. c. Sava Raicu, R. Ciorogariu, F. Manuilă, dr. G. Popovici, Iosif Moldovan, etc., pot să stea în deplină liniște sufletească alături de Mangra și de banda clienților săi ca Dezideriu Tempilean, R. Popa, Regman ș.a.

Să fie aceasta o lipsă de tactică a Prea Sfințitului?

Ori crede că este o tactică superioară aceasta confuzie a cinstei cu necinstea?

Nu știm.

Ceea ce știm este că nu s'a văzut o autoritate care să se înalțe pe asemenea tactică. Și că dacă cineva nu poate să pornească pe drumul cel drept, cel puțin să nu incurce pe alții în drumul lor.

— Ziua a III-a. —

Ședința se deschide la orele 10 a. m. Se citește protocolul ședinței anterioare.

Se aprobă după ce se introduc oare-care observări făcute de d. Horvath, protopop privitoare la actele deputatului Mescean, a căror depunere nu se specificase și de P. S. Sa privitoare la comisiile de eri despre care nu se pomenise că s'au ales prin vot.

Se distribuie petițiunile și rapoartele întrate la sinod diferitelor comisii spre studiu.

Conform regulamentului înainte de a se trece la lucrurile curente, urmând a se da precădere interpelărilor, d. Gavril Cozma, avocat vorbește în chestiunea internatului din Beiuș, rugând sinodul, a nu se amâna aceasta chestie la finele sesiunii, ci să se eximită o comisie pentru a studia special. D-sa mai cere ca postul de rector cu cel de catihet, care se contopiseră, să fie despărțite din nou. După mai multe discuții se alege o comisiune.

Raportul comisiei verificatoare.

Referentul comisiei d. dr. Oprean citește raportul care este foarte instructiv în ce privește cum s'au petrecut alegerile în Bihor sub binecuvântarea mangristă.

Din toate mandatele examinate nu s'au găsit excepții de făcut decât numai privitor la mandatele reprezentanților întunecatului Bihor. Astfel stau lucrurile cu dd. dr. Eusebiu Roxin și Gh. Roxin, Dumitru Mangra și Ardelean, Horvath și Regman pe care i-am putut însemna în treacăt, privitor la ale căror mandate s'a făcut observația — una și aceeași la toți — ca numărătoarea voturilor nu s'a făcut conform regulamentului.

Raportul comisiei organizatoare.

D. Referent dr. Zigre depune raportul comisiei pe care-l citește d. V. Goldis, protonotar.

Se citește mai întâi raportul conzistorului din Oradea-mare, apoi al celui din Arad după care urmează observările și propunerile comisiei.

Pe lângă datele privitoare la formele de administrație și la cele de expediție a lucrărilor biurourilor și a comisiilor centrale, amândouă rapoartele au dat și o sumă de lămuriri din care se poate vedea cu prisosință cum știu să-și îndeplinească sau mai bine zis să nu-și îndeplinească datoria organelor de control și de supraveghere ale bisericii.

Statutul organic în § 36 cere ca scaunul protopresbiteral să țină ședință cel puțin odată pe lună. Și de asemenea comitetul protopresbiteral este obligat a ține 4 ședințe pe an.

Pe lângă aceasta un concluz al congresului național-bisericesc obligă aceste autorități să se conforme acestor articole întrunindu-se chiar atunci, când nu au ce discuta rămânând să se ridice ședințele după ce vor constata că nu au ce lucra. Același concluz spune că, dacă un membru al acestor organe nu se prezintă de două ori consecutiv, atunci va fi considerat ca demisionat.

Ei bine, din rapoarte se arată că aceste organe au dormit în tot timpul, dând numai câte odată în tot anul semne de viață.

Iată câteva date luate în treacăt.

În protopiatul Tinca, protopop Nicolae Roxin, comitetul protopopiatului a ținut o singură ședință. Scaunul protopopial nu se precizează câte ședințe a ținut, ci spune că a tratat 5 cauze.

În protopiatul Vașcăului, protopop Adrian Desean, comitetul protopopial a ținut o singură ședință, iar sinodul nu s'a întrunit de loc.

Exemplele se pot înmulți, pentru că protopopiatele care s'au apropiat de prescripțiile legale sunt excepții. Și totuși câte nemulțumiri nu cer satisfacție, câte cauze nu ar bate la ușa acelor autorități cerând deslegare.

Și ce trebuie să fie apoi cu împlinirea datoriilor celor mai mici și apoi ne mirăm de ce se întind toate sectele anarhice în rândurile poporului.

O altă observare e de făcut cu vizitele de inspecție ale protopopilor. Și aici Bihorul ține recordul. Onorații protopopi în prea puține comune au eșit de câte două ori pe an, probabil în comunele mai fruntașe, altele numai odată altele de loc. Vorbim atât de vizitele parohiale cât și de cele școlare.

Aceste neajunsuri și altele observate de comisia organizatoare au dat naștere la o serie de propuneri foarte interesante pe care le rezumăm:

I. Comisia cere să se ia măsuri pozitive pentru conformarea organelor respective cu §. 36 și 62 al Statutului Organic și a concluzului Congresului național bisericesc adus în aceste privințe.

II. Cere date lămurite asupra situației fondurilor protopopești în special cel delat Vașcău.

III. Cere conzistorului delat Oradea-mare a face raport separat despre act. școlară a protopopiatelor.

La acest punct s'a iscat o discuție la care am putut auzi și glasul lui Mangra care era pentru confuzia atribuțiilor preoțești cu cele școlare. Confuzia îi prieste se vede.

IV. Ambele consistoare să redacteze rapoartele astfel ca să poată fi publicate spre a ști lumea, cum își împlinesc datoriile, unele organe.

V. Consist. delat Oradea să arate din ce motiv nu a fost convocat sinodul delat Vașcău.

Cerându-se votarea acestor măsuri d. dr. Aurel Lazar arată că ele sunt identice cu cele ale concluzului din 1911. Astfel ca sinodul dispune, a se pune încăodată în vedere aceste concluze și să se cerceteze de ce nu s'au conformat.

Raportul delegațiunii congresuale.

A urmat raportul delegațiunii congresuale însărcinată să urmărească chestiunea proceselor pendente între cele două biserici, română și sârbă de cătră d. referent.

D-sa a arătat situația diferitelor procese care toate sunt încă pendente înaintea curții din Budapesta. Arată motivele pentru care s'a amânat procesul privitor la mănăstiri. În această chestiune au luat parte la discuție și P. C. Sa arhimandritul Hamsea și Ilustritatea Sa d. Iosif Gal dând lămurire privitoare la documentele istorice depuse de români în chestie.

Pentru urmărirea procedurii de dovedire care este în curs din cauza suplimentului de mărturie, ce mai sunt necesare față de noile dovezi aduse de sârbi, referentul cere a se acorda încă o sumă de 2000 de cor. cu posibilitatea pentru conzistor de a mări suma în caz de eventuală necesitate.

Cea ce se admite.

Celelalte comisii fiind cu rapoartele lor încă în pregătire ședința se ridică la orele 12, fixându-se cea următoare pentru astăzi la orele 9 înainte de amiază.

Atragem atențiunea on public ecitor al ziarului nostru, că cele mai noi buchete și cunui de trandafri, — plante, flori, precum și totfelul de flori mai ieftin se capătă la

JELINEK FERENCZ
grădinar

Oradea-Mare (Nagyvárad).

Catalog de prețuri gratis și franco.

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare delat gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

Răspunsuri la chestionarul nostru.

Incepem azi publicarea răspunsurilor la chestionarul semnat de d. Gilu, din nr. de paști al „Românului”.

Fiindcă n'am primit, după cum doream, numai răspunsuri scurt formulate, cu eventuale motivări temeinice, răspunsuri cari să nu se îndepărteze de spiritul întrebărilor, ne pare rău că nu le putem da toate în forma lor originală și în întregime. Ne-am silit, totuși, a lua din ele tot ceea ce răspunde întrebărilor noastre. Ele vor urma pe rând în fiecare număr, credem.

Deși unele răspunsuri (puține) denotă o necunoaștere a lucrurilor gazetărești și o grabă în formularea soluțiilor, le vom publica pentru că prin ele se poate ști cel puțin ceace place cetitorilor noștri — și asta ne interesează în primul rând, pe noi ca și pe publicul cetitor.

La sfârșit ne vom sili să facem o sinteză obiectivă a tuturor părerilor și desideratelor — și ne vom împlini o plăcută datorie, ca, în interesul ziarului și al cetitorilor noștri să tragem concluziile pe cari le impune gustul public și experiența noastră. Mulțumim celor ce au dat însemnătatea cuvenită chestionarului nostru și au grăbit cu răspunsurile.

La nevoie vom ține deschisă rubrica aceasta și după termenul fixat în numărul de paști al „Românului”.

Repetăm.

Chestionarul.

1) Ce (articoli primi, foia, corespondență, romanul, știrile zilei etc.) citești d-ta mai bucuros în „Românul”?

2) Ai avea vre-o dorință pentru reformarea sau completarea acelei părți predilectă din ziarul nostru?

3) Ce îți lipsește d-tale în coloanele „Românului”?

4) Peste tot ce crezi d-ta că ar mai trebui să facă redacția „Românului” (afară de cele indicate mai sus de d-ta) ca să asigure intrarea triumfală a foilor în fiecare casă a intelectualilor români?

D. N. Simulescu — Miercurea

Onorată Redacțiune,

În nuzința sa de a deveni o foaie care să satisfacă în toate așteptărilor cetitorilor săi „Românul” prin chestionarul deschis face un însemnat pas înainte. Să-mi îngăduiți deci, a-mi da și eu părerea asupra acestui lucru.

În primul rând un ziar numai așa poate fi lăfit, dacă va ține cont de așteptările cetitorilor săi, adică dacă lectura ce o dă e actuală, bine aleasă, interesantă și îmbrăcată în stil ușor, curgător. Frazele greoaie, ocolirile fără scop stârnesc în sufletul cetitorului desgust față de aceia.

Deși cetitorii unui ziar doresc să fie ținuți în curent cu politica și întâmplările zilnice în general, mai mult îi interesează cele ce să refer la naționalitatea lor și la patria lor; de aceia e o cerință a ziarului, să dea tuturor chestiunilor esențiența cuvenită. Dacă ziarul va ocupa coloane și pagini întregi cu informații, scrise per longum et latum, despre mișcarea feministă din Anglia, alegerea președintelui statelor unite din America, revoluția din China, viața din Paris, știri din Messina, traduceri fără interes pentru publicul cetitor și a lucruri cari aduc cu sine o vorbărie goală, interesul cetitorului se perde și pe urma desgustului ce străbate în sufletul lui, — numărul abonaților scade,

Nu e vorbă și acestea au loc, ba se recere chiar dela un ziar de toate zilele se țină în curent pe cetitorii săi cu toate, dar să nu fie scrise pentru a umplea hârtia. Ele să fie expuse sunt și în formă corespunzătoare, pentru că ce folos are cineva să citească două sau trei coloane întregi de filo-

zofizări, pentru că la urmă în trei rânduri se aște, că cutare chestie, de interes local poate să aplanat așa ori așa.

Și titlul unui articol aduce cu sine interesul de cetit sau desgustul față de foaie. Acela încă trebuie să fie de așa formulat, ca să afli numai decât despre ce e vorba. Dacă bunăoară vreau să fac cunoscut, că dela nașterea metropolitului Șaguna puse la cale mari serbări comemorative, de ce ar fi să pun cu litere grase: „Un mare român. Centenarul unui principe al bisericii. Arhiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna”, până când pe cetitor dintr'odată îl pun în lumină când zic: „100 ani dela nașterea mitropolitului Șaguna”, sau alt titlu potrivit. De ce unui articol să-i dau titlu: „Posibilități — realitatea — și politica vorbăriei goale”, când pot spune apriat, că e vorba de organizarea noastră politică.

Nici pseudonumele străine firei limbii noastre, puse la finea cutării articol, nu fac bună impresie asupra cetitorului. De ce să zic: Goriot, Britannicus, Ombra, Anstiacus etc. etc. Din toate să iasă ceva românesc, care ni-e drag ca sufletul nostru.

Și încă ceva! Dacă din păcate noi românii suntem împărțiți în două confesiuni, foaia să nu fie nici unită, nici neunită, să fie românească și din acest punct de vedere se tracteze toate lucrurile(?! N. Red.)

Latinismele prea dese încă nu sunt binevenite. Noi românii avem o limbă populară frumoasă, de ce s'o abandonăm, depărtându-ne de popor?... Să fim în toate una cu poporul!

Să i-se dea în ziar mai multă atențiune părții economice și literaturii noastre. Să fie grupați în jurul ei cei mai buni mănuitori ai condeicului și toți literații noștri mai de seamă, cari să dea cuvânt tot mai simțitor graiului nostru românesc, expus nemeșteșugit.

În sfârșit patimele personale și certele să fie cu totul exchise din foaie.

Aceasta e în general modesta mea părere.

*

D-na T. C. Papfalva, comitatul Bihor.

Are convingerea că femeia nu prea citește politică, fiindcă pentru politică se cere o oarecare pregătire și urmărirea statornică a evenimentelor. Citește însă cu plăcere literatură, mode, educație. E de părere să se înființeze și o rubrică a poveștilor pentru copii — odată pe săptămână.

*

D-na F. N...

E pentru a se da un loc mai însemnat articolelor de modă ori pentru înființarea unei reviste de mode — ținând seamă din punctul de vedere material pe numeroasele abonate române ale revistelor de modă străine...

*

D. Teodor Brehar, preot în Lelești.

1. Citește de preferință articolii primi, știrile politice interne, externe și informațiile.

2. Observă că știrile politice din „Românul” nu țin pas cu cele din ziarele străine în ceea ce privește actualitatea. E de părere că ar trebui să avem corespondenți buni în marile centre.

3. S'ar cuveni un control mai mare pentru corespondențele cari ating persoane și așezăminte.

4. Să se micșoreze costul abonamentului.

*

D-nii S. Al. Ve. R.

1. Ce citești mai bucuros în „Românul”? — Foia și uneori articolul prim! Dar d. e. nu-mi prea plac „Călătorii” lui Beza, poeziile ale Rozei Covrig, Cornelia Langa etc. Cu atât mai bucuros cetesc „Informațiile” lui G. Bogdan Duică, foiletoanele lui H. P. Petrescu, poeziile lui S. Nanu!

2. Ce dorință ai avea? — Cât e posibil mai multă literatură adevărată!

3. Ce îți lipsește? — Adeseori sufletul și focul din articolii „Românului”.

4. Ce gândești peste tot? — Să se mai lase din „știrile zilei”, cari ocupă câte 2—3 pagini, să se mai scurteze „corespondențele” — și să se puie mai mult pond pe partea cealaltă a ziarului.

Pentru fondul ziariștilor

Conferința d-lui Ioan Lepădatu.

Luni la orele 4 d. m. a avut loc în sala seminarului arădan conferința d-lui Ioan Lepădatu ținută în beneficiul fondului ziariștilor români din Ungaria.

Cu acest prilej publicul arădan, care nu a asistat la conferință, a perdut ocazia de a asista la o expunerea de sinteză de o rară putere a ideilor celor mai de căpetenie care au frământat și frământă societățile timpurilor noastre, iar noi ziariștii am avut ocazia de a constata încă odată, că de puțin preț se pune pe cariera noastră de cătră publicul pe care ne dăm toate puterile să-l servim totuși, cu tot ce avem mai ales în sufletul nostru. Lucrul acesta de alt-fel nu e prima dată când îl constată gazetarii noștri. Chiar și faptul că la dezbaterile noastre sinodale, ca să nu vorbesc de alte ocazii mai puțin însemnate, nu există tradiția de a se rezerva o masă pentru ziariști spre a putea lua note, este o dovadă.

Dar în cazul special ne mângăiem—dacă poate fi și aceasta o mângăiere — cu faptul că publicul arădan a perdut mai mult decât cele câteva zeci de coroane care era să le câștige fondul ziariștilor în plus. Căci e o pierdere foarte mare să fii lipsit de plăcerea de a asculta o expunere atât de luminoasă ca a d-lui Lepădatu.

Din asistența nu atât de mare pe cât trebuia am putut însemna pe următorii domni și doamne: dr. Emanuel Ungurean (Timișoara); Roman Ciorgar, dir. seminarului din Arad; Vasile Goldiș cu d-na; profesor Mihulin cu d-na; Roman Velicun cu d-na; dr. G. Stoenscu cu d-na; dr. Șt. C. Pop. deputat; dr. I. Marșieu, avocat; I. Moldovan, dir. școlar; dr. V. Bontescu cu d-na (Hateg); dr. Botea cu d-na; d-na Livia vād. Vuia; d-na A. Munteanu (Blaj); Iuliu Groșorean, învățător; protopop M. Păcățian (Comloș); protopop I. Manuilă (Lipova); ref. școlar dr. Ciuhandu; V. Sala, inv. (Vasceai); A. Demian; prof. Tr. Lugojan ș. a.

*

Conferințiarul începe cu o introducere în care arată scopul material pentru care s'a aranjat ținerea celor trei conferințe în Sibiu, Arad și Cărbăneș, după care intră în subiectul conferinței sale: „Despre preocupățiunile sociale ale timpului mai nou.”

Conferința se începe prin câteva considerații asupra ideilor ca fenomen social. Ideile se schimbă, zice d-sa, ca orice product organic. Ele se nasc, se desvoaltă, strălucesc, ajung la apogeu și apoi încep să slăbească până ce cad în dezuetudine.

Un adevăr nou spre aș face drum în lume trece prin aceleași necesități de luptă ca și un element organic. Mai întâi propovăduitorii lui, cari se izbesc de alte adevăruri stabilite, sunt persecutați, apoi adevărul se impune din ce în ce până ce ajunge să fie considerat ca o dogmă imutabilă; cu timpul însă împrejurările se schimbă, împotriva ideii ajunsă astfel la apogeu se începe o luptă. Adevărul pentru a cărui biruință alții au suferit persecuții, ajunge el însuși să fie luat drept motiv de persecuție până ce cade în uitare. Deosebiră însă dintre adevăr și celelalte fenomene organice este că adevărul nu moare pentru toldeana, ci amortește pentru a reinvia la timpuri potrivite când noui împrejurări îl readuc iarăși la ordinea zilei, formând din el o nouă necesitate.

După aceste considerații foarte frumoase formulate, d. Lepădatu trece la analiza principalelor idei, cari au preocupat societatea omenească în timpurile mai noi.

Acestea sunt:

Ideia de libertate individuală.

Ideia de egalitate socială.

Ideia de frățietate creștină.

Accste idei le analizează d. Lepădatu dela aparițiunea lor pe orizontul politic-social al istoriei contemporane dovedind o admirabilă cunoștință a istoriei diferitelor doctrine și mișcări politice sociale, care au agitat omenirea în perioada respectivă.

Ideia libertății individuale, zice cu drept cuvânt d-sa, nu este un product al timpurilor noi, ea a existat încă din timpurile clasice și se vede admirabil, nu numai formulată teoreticește la cu

glătorii vechi, dar și realizată în statele antice greco-italice.

Această idee începe să decadă cu întemeierea tiraniei imperiale și dispare cu năvălirea barbarilor. Face un tablou al societății oligarhice medievale cu ierarhiile ei rigide în care individul era condamnat să rămâie cu toate generațiile sale, în clasa în care natura l-a așezat arătând, că totuși în acest timp ideea libertății individuale a germinat și s'a dezvoltat căutând să iasă la suprafață.

În timpurile moderne de-asupra claselor oligarhice s'au ridicat dinastiile, care pentru numeroasele lor necesități de stat au simțit nevoia de bani.

Sub regimul acesta societatea a rămas tot în forme medievale dar una din clase și anume burghezia, care constituia izvorul de aur a fost mai favorizată.

Treptat cu sporirea puterilor burgheziei și cu inutilitatea claselor ce oligarhia însă se dezvoltă și mai mult și ideile de libertate individuală.

Arată rolul avut în dezvoltarea acestei idei de mișcarea economică a fiziocrațiilor acestor mișcare avea și o latură politică însă în cele din urmă aduse la o reacție în sensul că numai lucrarea pământului e productivă, de oarece toate celelalte avari sunt simple transformări de materie, pe când pământul produce.

Impotriva acestei școale se ridică Adam Smith care puse bazele individualismului economic.

Paralel cu aceasta evoluție de idei mărginită pe terenul mai ales economic, scriitorii francezi din a doua jumătate a secolului al 12-lea au pregătit emanciparea individului pe terenul moral și politic.

Astfel se ajunge la marea convulziune a poporului francez care în noaptea de 4 august 1789 decretă libertatea individuală.

După aceasta d. Lepădatu rezumă frământările urmate care au chiar decapitarea în numele libertății a acelor care au luptat pentru libertate, regimul napoleonian cu umbra lui tragedie, evenimentele politice de după congresul dela Viena cu alianța „sfântă” în vederea asigurării ideilor reacționare și contra-reacțiunea liberală care aduce la intronarea desăvârșită a regimului capitalist de astăzi.

Cu aceasta conferențiarul trece la cea de a doua idee „egalitatea socială” care o găsește iarăși la cei vechi, dar care mai ales în societatea modernă a avut împrejurări particulare favorabile pentru dezvoltare.

Libertatea individuală nu numai că nu a corespuns speranțelor ce se puneau în ea dar a născut raporturi noi. Sub influența acestor noi împrejurări s'a născut în omenire ideea de a se ajunge la egalitate prin țărnuirea libertății individuale. Dacă indivizii nu sunt egali dela natură să li-se reducă cel puțin inegalitatea provenită din mijloacele sociale inegal distribuite. Această idee care s'a manifestat sub formă cu totul ideologică, în primele decenii ale secolului al 19-lea, a fost îmbrăcată în aparatul unei sistematizări științifice în aparență înatacabil de cătră școala germană.

Cu totul la largul său în literatura economică directorul societății de asigurare, a făcut o critică foarte clară a întregului sistem socialist cu toate contradicțiile ce le poartă în sine.

D-sa a arătat cum s'au înșelat în așteptările lor teoreticianii de acum câteva decenii care în frunte cu Karl Marx credeau că vor apuca zilele fericite ale societății socialiste și a dovedit că dacă prin imposibil aceste speranțe s'ar realiza omenirea nu numai că nu s'ar feri dar ar deveni și mai nenorocită. Și a pus în lumină haosul ce stăpânește azi mișcările socialiste.

Ori-cum socialismul a organizat lupta muncii împotriva capitalului și sub raportul acesta a avut și rezultate pozitive. Prin tenziunea acestor lupte, însă, ajunse la un grad prea mare, tocmai când se credea că înțelegerea este mai posibilă ca ori când apăru cea de a treia idee, a frățietății creștine.

După aceeași metodă d-sa ia aceasta idee în evoluția ei dela prima apariție până astăzi, ajungând la concluzia că deși supusă aceluiași fluctuațiuni organice la care sunt supuse toate celelalte idei, ea e mai durabilă și mai eternă ca ori și care.

Expune idealismul lui Spencer și credința lui că mergem spre mai bine. Vorbește de mișcarea scrii-

torilor ruși cu tot valul de dragoste omenească ce se revarsă din ele. Și își afirmă convingerea că într-o schimbare a sufletului omenesc mai mult decât în transformarea mecanică a raporturilor sociale și politice ale timpului stă în viitor adevărata îndrumare a omenirii.

*

Expusă foarte limpede și cu multă putere de plasticitate această, conferință rezumată foarte sumar de noi, care ar fi putut figura ca un splendid discurs de deschidere de pe orice catedră universitară a fost ascultată cu cea mai mare sfîntenie.

Aplauzele călduroase și viile felicitări au arătat că dinstinsul auditor a știut să aprecieze lucrarea d-lui L. Lăpădatu pe care sperăm să o putem vedea tipărită în curând.

O colecție deschisă începută de d. Vasile Goldiș și o listă de subscripție care continuă, a dat rezultate frumoase pe cari le vom publica îndată după ce vor fi încheiate.

Mânia oceanului

Catastrofa celui mai mare vapor din lume

1500 de oameni sub valuri

Departa pe luciul Oceanului Atlantic s'a întâmplat ieri una din cele mai sguđuitoare tragedii ale civilizației noastre. Cel mai mare vas maritim al globului, vaporul Titanic a fost izbit în șolduri de un munte de gheață și târât, cu aproape 2000 de pasageri, în prăpastia valurilor. Oceanul, despre care miturile povestesc că ar fi înghițit cel mai înfloritor continent al timpurilor preistorice, și-a arătat iarăși fiorozitatea, distrugând una din cele mai uriașe construcții ale geniului omenesc.

Abia câteva zile de când vaporul Titanic a părăsit porturile Engliterei în uralele celei mai puternice națiuni, sfidând prin proporțiile lui cu adevărat titanice primejdiile împărăției de valuri. S'a născut din rivalitate și a bătut recordul de mărime și greutate a celor mai mari vase de până acum: Mauritania și Lusitania. Era proprietatea societății White Star Line și a costat 70 de milioane de coroane. A fost lansat înainte cu câteva zile în cadrele unor serbări strălucite și a plecat semeț să infrunte forțele naturii. Dar aproape de Newfoundland a fost surprins de un rival nebănuț de puternic, de-un munte de gheață dintre cei mai mari ce fac povara mării și lupta a fost decisă în câteva clipe. Monstrul alb a biruit pe cel negru și temutul Poseidon a strâns cu sete la sânul său miile de victime omenești. A fost o răzbunare a naturii, a fost mânia fatalității împotriva omenirii care n'a putut să pătrundă nici astăzi adâncul înțeles al tragediei dela Babilon...

Cum s'a întâmplat catastrofa.

Londra, 16 aprilie. Vaporul „Titanic” ieri, noapte la orele 2 și 20 minute (după timpul american dimineața între orele 8 și 9) s'a scufundat. Conform registrelor oficiale, pe vapor se aflau 2200 de oameni, între ei mai mulți milionari, înalți demnitari de stat, și — după cât s'a aflat ulterior — marele scriitor belgian Wanderbild. Numai 675 pasageri au putut fi salvați, în partea cea mai mare femei și copii. Numărul victimelor se apropie deci de 2000.

Londra, 17 aprilie. De pre catastrofa vaporului „Titanic” se telegrafiază din New-York următoarele amănunte: Alaltăeri seară mai era încă speranță că vaporul „Titanic” va putea ajunge din propriile-i puteri până la Halifax. Această speranță a crescut aflându-se că două mari vapoare americane și patru vapoare germane, cari sunt fiecare provăzute cu aparate Marconi, sunt într-o depărtare de 200 mile de vaporul Titanic așa că de sigur vor fi primit la timp semnalul de primejdie de pe

Titanic. Linie White Star însă a primit în ultimul moment semnalul, că partea de dinainte a vaporului s'a frânt, pomparca apei nu mai ajută, iar localurile ce se pot închide nu sunt atât de mari și numeroase încât să poată susține la suprafață întreg vaporul.

Telegramele comunicate pe telegrafie fără sirmă au fost prinse de pe vapoarele Olimpic, Carthagia, Mauretania și încă patru vapoare germane-Prinz Adalbert, America, Friedrich Wilhelm și Kaiser Wilhelm. Toate au răspuns că en toată viteza se grăbesc spre locul de primejdie. Vaporul Virginian care era numai la o depărtare de 170 mile de Capul Recelui a sosit mai înainte, însă ajutorul a sosit prea târziu.

Catastrofa s'a întâmplat duminică, seare la orele 10, la sud de Capul Race. Până la miezul nopții vaporul „Titanic” a dat și primit mai multe marconigrame. Telegrama ultimă dată după vapor a conținut numai cuvintele: „Ne scufundăm.” Înzădar au căutat pe urmă să mai capete legătură cu Titani vapoarele ce se aflau într-o conferință de 200 mile, alte răspunsuri de pe Titanic n'au mai sosit.

De când li-s'a dat drumul pe apă a vapoarelor „Titania” și „Olympic” tot nenorocoase au fost în drumurile lor. În toamna anului trecut „Olympic” s'a ciocnit cu încrucișătorul englez „Hawke” vătămându-se rău de tot. Vaporul „Titanic” și miercuri, când a eșit din portul Southampton, puțin a lipsit de nu s'a ciocnit. Vaporul „Titanic” a fost condus de căpitanul Smith. Tot de acest căpitan a fost condus și vaporul Olympic pe timpul când, i-s'a întâmplat catastrofa în toamna trecută. Acum a perit și el în valuri.

INFORMAȚIUNI

Arad, 16 Aprilie n. 1912.

Mersul vremii

Buletinul institutului meteorologic anunță nopți cu frig și în sud ploi.

Prognostic telefonic: nopți cu frig, în sud pe unele locuri ploi.

Temperatura la amiază a fost de 8'4 Cels.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 klgr.)

Grâu pe aprilie	Cor. 11'65
„ „ maiu	„ 11'62
„ „ octomvrie	„ 10'96
Secară pe aprilie	„ 10'60
„ „ octomvrie	„ 9'06
Cucuruz pe maiu	„ 9'09
Cucuruz pe iulie	„ 9'09
Ovăs pe aprilie	„ 10'20
„ „ octomvrie	„ 8'82

Festivitățile jubilarale ale societății „Petru Maior.” Primum următoarele: Comitetul aranjator a festivităților jubilarale din Budapesta, roagă cu toată stima onor. public a-se conforma următoarelor dispozițiuni:

a) toți aceia, cari doresc să participe la serbări și din greșală nu au primit invitați să se considere pe aceasta cale de invitați.

b) semnul distinctiv al comitetului de primire, va fi fundă albastă la butonieră.

c) aranjatorii, cari fac parte din comitetul de primire, vor întâmpina oaspeții la gări în prezinua serbărilor și în ziua primă.

d) cei, cari doresc să li-se rezerveze chilii la diferitele hotele, să ne avizeze la timp.

e) aceia, cari voiesc să participe la banquet, sunt rugați să binevoiască a-se anunța pe adresa societății „Petru Maior” (IX., Mátyás utca 11. sz.) până în 10 aprilie n. (Tacămul 6 cor.)

f) Dancele sunt rugate să se prezinte —

întrucât e posibil — la serata dansantă în costume naționale.

Rugăm celelalte ziare să binevoiască a reproduce acest comunicat.

In numele comitetului aranjator: George Ștefănică secretar. Victor Groza, președinte.

Personale. Generalul Schemua, șeful statului-major a sosit azi la Arad și mâine dimineață pleacă mai departe la Timișoara.

Călătoria șefului statului-major e în legătură cu marile manevre ce vor avea loc la vară pe teritoriul comitatelor Timiș și Caraș-Severin. Aceste manevre vor fi conduse de moștenitorul de tron.

In procesul intentat de d. Sever Bocu ziarului nostru pentru articolul din vara trecută intitulat „Cine este mizerabilul autor al infamei notițe „Cât o fi costat“ curtea cu jurați din Oradea-mare a dat luni redactorului nostru responsabil verdict de achitare.

Apărarea a făcut-o amicul nostru, d. dr. Ion Suciu.

Semnele vremii. In comuna ruteană Lipce din Maramurăș s'a întâmplat în prima zi de Paști un caz foarte semnificativ, care arată că și poporul rutean a început să se deștepte.

Preotul renegat al acestei comune — din incredințarea parohienilor săi, a comandat un tablou, care să reprezinte pe Sf. Fecioară, pentru a-l așeza în fața altarului. Tabloul a fost pictat de pictorul maghiar Raskovics pentru suma de 1800 cor. Preotul renegat, ca să apară cât se poate de bun patriot a lăsat să se picteze lângă chipul Sf. Fecioare și o coroană a Ungariei.

In ziua primă de Paști, când a fost desvâlit tabloul, credincioșii apropiindu-se de tablou au voit să înjenungheze. In momentul acesta însă aruncându-și privirea la tablou au observat că pe tablou se vede și o coroană pe care credincioșii ruteni erau obicinuiți să o vadă la penele de cocoș ale jandarmilor. In momentul acesta credincioșii, toți, instinctiv s'au retras speriați îndărăt. Cu toate că preotul renegat cănta să le explice că acest tablou reprezintă pe Sf. Măria nicăiri nu are alături coroana ungară, nu a voit să înalțe rugă în fața tabloului.

Ziarele ungurești înregistrând știrea exclamă uimite: *„E un simptom înspăimântător acesta! Da, — zicem noi — semnele vremii...”*

Cununie. Locotenent A. Schiau și Septimia Schiau născ. Damian, cununăți.

Felicitările noastre!

— Dsoarei *Alma Damian* din Abrud, fca dlui Vasile Damian, protopresbiter și deputat die-tal cu dl *Emil Masca* din Breiu, se va celebra în 28 aprilie s. n. în biserica greco-cath. din Abrud. Sincere felicitări!!

O nouă declarație a împăratului Wilhelm. Împăratul Germaniei, dar mai ales germanii au multe neplăceri din cauza, că împăratul Wilhelm câte odată se lasă răpit de... gură. In timpul mai nou are mare batere de cap guvernul german cu o declarație făcută de împăratul Wilhelm, cu ocaziunea întâlnirii din Veneția, declarație care a stâr-nit mare valvă în Germania.

Împăratul Wilhelm ar fi declarat regelui Vic-tor Emanuel că: „Dacă ași avea un popor atât de inteligent și patriotic ca poporul italian, ași fi în stare să cuceresc Europa pe jumătate”.

Această declarație al cărei text e mai aten-uat față de declarația ce se publicase la început, nu e tocmai măgulitoare pentru germani. Guver-nul germân nepatând opri pe împăratul Wilhelm de a vorbi neagă, că împăratul ar fi făcut atare declarație.

Logodnă. Dsoara Cornelia I. Papp din Brad și d. Victor Stanciu profesor în Sibiu a răscum-părat anunțurile de logodnă plătind 10 cor. la fondul gimnasiului din Brad. Pentru aceasta di-recțiunea gimnasiului și pe aceasta cale își exprimă mulțăminta sa.

Mulțumită publică. Cu ocaziunea jubileului de 40 de ani al societății acad. „România Jună” din Viena, au încurs din toate părțile locuite de români donațiuni foarte valoroase.

Numele donatorilor a fost publicat în nr. 11 din a. c. al ziarului nostru. Dl P. Banda, major în p. reîntorcându-se din străinătate a binevoit a dona și dânsul suma de 50 cor. Aducem și pe calea aceasta prea onoratului donator mulțumirile noastre.

Ce poate face o telegramă rău cetită. Un funcionar dela nunțiatu- ra din Madrid a primit în zilele trecute o telegramă. Aceasta telegramă a-nunță moartea papei. Primul ministru Canalejas a fost încunostințat îndată despre aceasta, care a spus-o apoi câtorva ziaristi, cari s'au îngrijit ca vestea să se răspândească, cât mai repede. Știrea aceasta a provocat în toate cercurile o mare agi-tație. Regele și prim-ministrul Spaniei au renunțat de a lua parte la un concert, la care țineau foarte mult să participe. Regele, ministrii, diplomații și politicianii au grăbit să-și exprime condolențele nunțiatu- rei din Madrid.

La urmă s'a aflat, că știrea e falsă și a pro-venit din interpretarea greșită a telegramei în care în loc de cuvântul papa (tată) era scris pape (cum se numește papa dela Roma în limba spaniolă).

A cincia olimpiadă. Comitetul internațio-nal olimpic, pus sub prezidenția dlui baron de Coubertin, în care ca reprezentant al României se află d. Plăgiano, organizează pentru anul acesta dela 29 iuni la 22 iulie jocuri olimpice la Stock-holm.

Dela 5—12 mai vor avea loc turneuri de lawn-tennis pe teren acoperit.

Dela 29 iunie la 5 iulie vor fi concursuri de foot ball și turnire de lawn-tennis în aer deschis: dela 6 la 15 iulie sporturi atletice, lupte, scrimă gimnastică și înot; la 7 iulie curse de biciclete; dela 7—11 iulie pentathlon modern; dela 13—17 iulie jocuri equestre; la 18 și 19 iulie curse de vâsli și d. la 20 la 22 iulie regate cu pânză.

Se vor distribui numeroase premii.

Aceasta a cincea olimpiadă este pusă sub înal-tul patronagiu al regelui Suediei, având ca preșe-dinte de onoare pe principele moștenitor al Sue-diei.

— **Ziarul „Românul, și, foaia poporală „Poporul Ro-mân” se află de vânzare în București la librăria „Neamul Ro-mânesc” și la Mihail Vlad proprie-tarul chioșcului de cărți și ziare, Calea Grivița.**

Bibliografie

—x—

Nou! A apărut: „Almanahul Scri-itorilor Români” pe 1912. Anul I. Se află de vânzare la „Librăria Tribuna” Arad. Prețul unui exemplar cor. 2'50 plus 20 fil. porto, recomandat 40 fileri.

A apărut No 6, anul al 7-lea, revista „*Ra-muri*” cu următorul sumar: D. N. Ciotari. — Pi-cătura de sânge. I. U. Sricu. — Cântec (poezie). D. Tomescu. — O luptă sugumată și o pace im-provizată. Oreste. — Viziunea profetului (frag-ment). C. Ș. Făgețel. — Însemnări. — Băieți ne-cunoscuți. Flaviu. — Epigramă. Natalia Vasiliu. — Scrisoare (poezie). Tiberiu Crudu. — Poveste de ajun. Brenus. — Răspuns. Eugenia Fl. Ione-cu. — Rugă (poezie). I. N. Părvulescu. — Sărbătoare (poezie). Cronică: Lerui-Ler. — Cronică rimată: Renunțare.

La Librăria „Tribuna” Arad, Deák Fe-rencz 20, se găsesc de vânzare.

Memoriile lui Napoleon. Biblioteca Flacăra. Ed. II à 80 fil.

I. C. Apostol. Cuza Vodă și reforma sa în biserica română. După documente à 60 fil. 15 fil. porto.

Th. D. Speranția. Teatru de familie. 12 piese cuprinzând monologuri și scene à cor. 2— plus 20 fil. porto.

N. Jorga. Oameni cari au fost. Articole cari pot să rămâie. Amintiri și comemorări, à cor. 3— plus 30 fil. porto. (500 pagini).

Hans Wegener Noi tinerii à cor. 1'50 plus 10 fil. porto.

I. Neștescu. Poezii. Ed. completă à cor. 1'50 plus 20 fil. porto.

Spiridon Popescu profesor, Contribuțiune la munca pentru ridicarea poporului. (Scrisori căm-ceice vor să-și cunoască neamul). Lucrare premiată de Academia Română. à cor. 2— plus 20 fil. porto.

Ioan Russu-Sirianu. Schițe și nuvele inedite à cor. 1'25 plus 10 fil. porto.

G. Coșbuc. Balade și Idile Ed. V. à cor. 3— plus 20 fil. porto.

Dr. Dionisie Moldovan avocat. Avocatul po-poral. Ed. II-a à cor. 2'50 plus 20 fil. porto.

Dr. Vasile Bîanu Doctorul de casă sau de țienarul sănătății cu 315 chipuri cu 808 pagini. Premiat de Academia Română à cor. 14— plus 20 fil. porto.

*

Nr. 28 „Colinde și Cânteece de stea” de Cristu Negoescu

Din Biblioteca pentru popor a Casei școalelor

1. Povestiri din Halima cartea I. — 5

2. „ ” ” ” II. — 5

3. Povestiri de petrecere și de folos de M. Sadoveanu — 4

Rosetti D. R., Razna. note din călătorie, cu o scrisoare de N. Jorga — 3-

Teatrul Apollo. Azi, *miercuri*, teatrul Apollo va prezenta următorul program foarte atractiv:

1. Taragon (grandios tablou din natură). — 2. *Mântuire prin telefon* (dramă senzațională în 1 acte). 3. Cum e tata — așa-i copilul (comedie). 4. *Păcatele părinților* (dramă moralizatoare în 1 acte, după drama „Strigoii” de Ibsen. — 5. *Pe seaca vie* (comic).

Prețurile locurilor: Lojă, de persoană 1 cor. Loc rezervat 1 cor. — Locul I, 80 fil. — Locul II, 60 fil. — Locul III, 40 fil. — Locul IV, 20 fil. — Orhestră proprie. — Garderobă.

Inceputul reprezentațiilor d. a. dela orele 5 și jum.—11 noaptea.

Redactor responsabil: Atanasiu Halmăglan.

Cadouri de Paști

poți afla cu prețuri uimitor de ieftine la firma

Grallert J. és Fia

orologier și bijutler

ARAD, Bulevardul Andrassy 22.

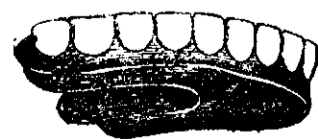
Depozit mare în briliante, juvaerice, ar-ginterie și orologerie.

NAGY JENŐ,

specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ—KOLOZSVÁR

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătire în rate, pe lângă
garanță de zece ani.

Caut

un scriitor român

cu praxă pe lângă condițiuni favorabile. Sunt preferiți cei cari știu serie cu mașina. Condițiunile și praxa a se comunica direct.

Dr. Lucian Georgeviciu,
advocat, Temesrékás.

Caut

un candidat de avocat și un scriitor

care să fie apt și în afacerile cărții funduare, ori o femeie, care știe și ortografia maghiară, și care să fie aplicată să serie și cu mașina și să îngrijească de arhivă.

Posturile se pot ocupa imediat.

Dr. Ștefan Rozvány,
advocat, Marosillye.

Subserisul caut

un candidat de avocat și un scriitor (copist).

Dr. Romulus Boca,
advocat, Szászváros.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am deschis

cancelarie advocațională

în Șiria (Világos), com. Arad.

Dr. Alexe Boțioc,
advocat.

Caut

o econoamă inteligentă

mai în etate, dar în deplină putere, pentru conducerea casei și îngrijirea alor 2 copii de 10 ani. Beius (Belényes) 13 Aprilie 1912.

Ioan Bușția,
prof. gimn.

ANUNȚ.

Un învățator pensionat, cunoscător de muzică (pentru înființarea și conducerea unui cor bărbătesc) află aplicare în comuna Cornereva (Kornyaréva) com. Caraș-Severin pe lângă salariu anual de cor. 6--800 solvabil în rate lunare anticipate. Ceice sunt în poziție a depune și caorecare cauțiune sunt preferiți.

Eventualele oferte să se adreseze Direcțiunei casei de păstrare „MUNTEANA” în Kornyaréva.

Anunț.

În negoțul meu de băcănie și bumbăcărie află aplicare un tânăr

învățăcel

din casă bună și cu cel puțin 2 clase gimnaziale sau reale.

Nicolae Dușoiv,
Brassó.

Se caută

un conducător de prăvălie

la societatea de consum. Salar 80 cor. lunar și 1% din învârtire, care pe an e aproape 40.000 cor. Cvartir și luminat. E de lipsă să fie căsătorit și să depună cauție de cel puțin 2000 cor.

„Societatea de consum”
Felső-Szöcs
(Szolnok Doboka m).

H. DURATZO
fost șef. atelierului fotografic Mandy
Atelier fotografic
București, strada Gr. C.
Cantacuzino (România).

Roze frumoase

distins cu 2 medalii de aur

Pentru încolțirea sigură și înflorire bogată garantăm până la valoarea prețurilor.

Pachetele și transportul oricând gratis! — Prospect mare ilustrat cu instrucțiunile probate pentru plantare gratis.

10 bucăți trandafiri înalți, de 2 ani, numai noutăți	Cor. 20-
10 bucăți trandafiri înalți, dn 2 ani, soiuri mai vechi, de cele mai bune	„ 16-
10 bucăți trandafiri — tufe, de 2 ani, numai noutăți	„ 9-
10 bucăți trandafiri — tufe, de 2 ani, soiuri mai vechi, de cele mai bune	„ 7-
10 bucăți trandafiri alergători, cele mai frumoase soiuri	„ 7-
10 bucăți trandafiri, permanent înfloritori, atârătoare pentru balcoane de așezat în lădițe, ornamente foarte pompoase pentru ferestri dela cor. 5 până	„ 8-
10 bucăți chrysanthemum, 10 soiuri, mari	„ 4-
10 bucăți garoafe cezare, soi pompos permanent înfloritor dela cor. 5 până	„ 10-
20 bucăți garoafe de culoare albă și argintie	„ 5-
10 bucăți Cactus Dahlia, numai soi nobil	„ 5-

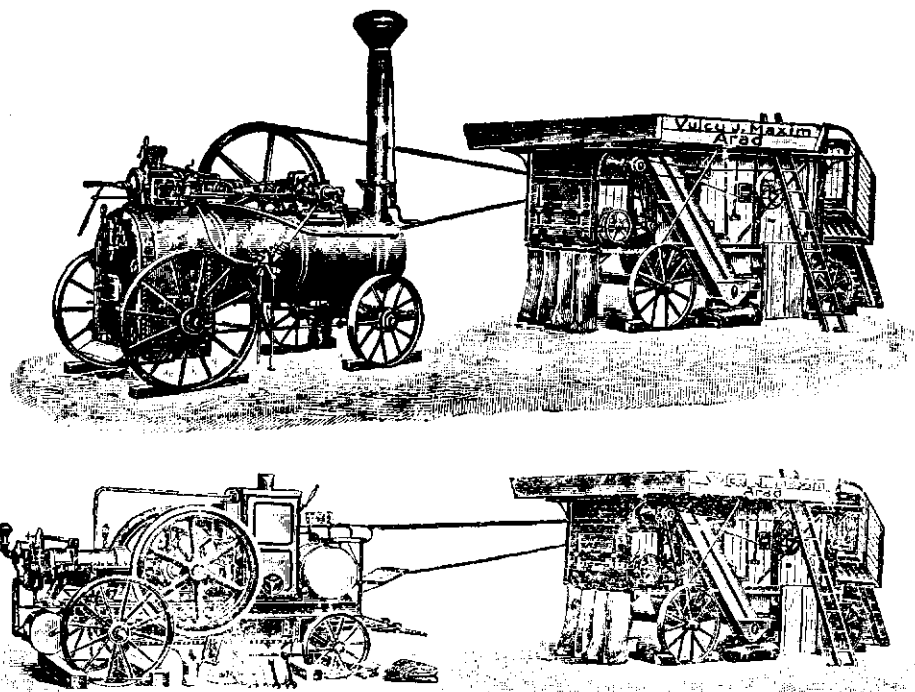
Wilk M. Fr. iun. și soțul

CODLEA, (Feketehalom)
Comitatul Brașov (Brassó megye)

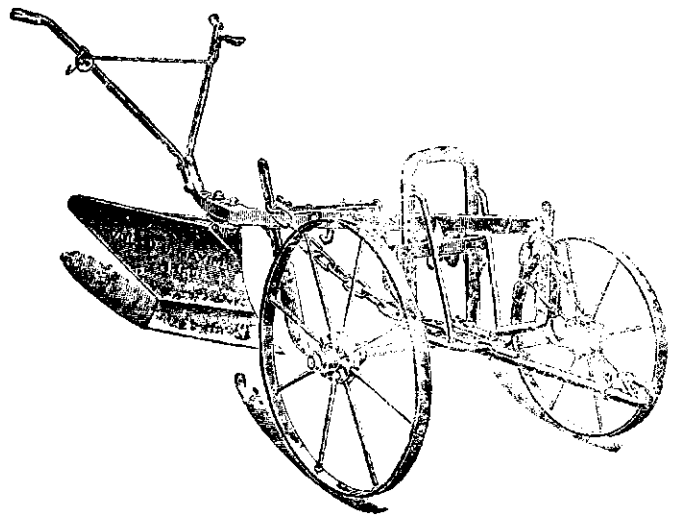
Trimitem prospect în limba maghiară și germană gratis.

MAXIM I. VULCU fabricant de mașini :

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să umble singure, o efeptuese în prețuri moderate, după sistemele cele mai practice și cunoscute cu lant, cu roate și cu transmission.

Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez totfelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente mecanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Fábrián László, (lângă gara mare).

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Banca Marmorosch, Blank & Co., societate pe acții : BUCUREȘTI :

ACTIVE		BILANȚUL GENERAL pe 1831 Dec. 1911.		PASIVE	
		LEI	B.		LEI B.
Casa în numerar	2.691.132'08			Capital în acții	12.500.000 —
Cupoane și efecte conces.	133.457'70	2.824.589'78		Rezerve	5.400.000 —
Depuneri la băncile și bancherii din străinătate		4.738.821'84		Fond amort. pentru construirea de clădiri pentru bancă	100.000 —
Portefeuille-cambii		12.841.570'18		Depozite	37.487.672'15
Efecte-portefeuille				Creditori	15.322.557'28
Rente și obligațiuni	1.007.609'50			Anticip.	2.661.036'99
Acții diverse	5.968.355 —	6.975.964'50		Poziții tranzit.	1.071.040'04
Anticipații:				Garanții de aval și efecte	4.183.888'90
pe efecte și portefeuille, bu- cate și cesiuni	27.946.294'19			Fond de penzii p. funcționari	637.187'10
pe ipotece	2.630.600'85	30.576.895'04		Profit curat:	
Debitori		16.970.714'80		Transpus din anul 1910	146.207'76
Div. consortiale și industriale		1.281.263'71		Câștig curat pe 1911	2.222.789'93
Garanții av. și ef.	4.183.888'90				
Elevat	210.000 —				
% amortiz.	30.000 —	180.000 —			
Imobile		545.498'40			
Inventar		1 —			
Fond de efecte și pens. funcțio- narilor		613.172 —			
		77.548.491'25			77.548.491'25

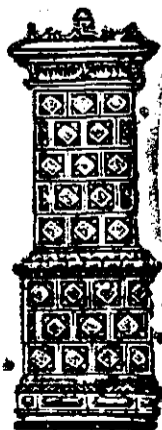
DEBIT		CONTO DE PROFIT și PIERDERE pe 1831 Dec. 1911		CREDIT	
		LEI	B.		LEI B.
Descrieri și rezerve pe preten- ziuni dubioase	435.584'80			Transpunere din anul 1910	146.207'76
Intrate scad. după pretenziuni ant. dubioase	184.675'26	250.909'54		Câștig după arânzi, proviziuni, dividende etc.	3.465.206'70
Cheltueli comerciale:				„ pe conturi consortiale etc.	167.574'01
Întrețineri, chirii, tantieme, gra- tificațiuni oficanților, dare etc.		1.159.081'24			
Câștig curat:					
Transpunere din anul 1910	146.207'76				
Câștig curat pe anul 1911	2.222.789'93	2.368.997'69			
		3.778.988'47			3.778.988'47

Examinat și găsit corect. Revizorii: MAX FEHER, DR. CARL LEMBERGER, EM. PANTAZI, JEAN PILLAT.

GELLER I. GIUVAERGIU

Mare depozit în giuvaericele Brillante aur și argint
ARAD, Andrásy-tér 14 (Palatul Hermann).

Cu ocaziunea sf. Sinod gr. or. român din Arad se pot afla în depositul meu — cu prețuri moderate CIASORNICE admirabile, de aur, argint și oțel. GARNITURI pentru mâncare și obiecte de lux numai de argint veritabil. SERVICIU de fumat și scris, casete pentru țigări și țigărete din argint veritabil. GIUVAERICELE antice, ba-
— stoane și lorgnette de aur și argint.

Kiss János

fabricant de cuptoare și magazin de
cuptoare de lut

Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

Recomandă on. public din loc și jur magazinul
lui bogat asortat cu **cuptoare de olane și
maiolică, sigure de foc, în stil modern** și
în diferite culori, cu aparat de fert în grabă,
25% economie în material de încălzit. — Pre-
gătește, reparaază și clădește **căminuri și
vetre de fier**. Comandele din provincie se execută grabnic,
punctual și cu prețuri convenabile, pe lângă garanția de 2 ani.

Să sprijinim industria locală!

Cel mai mare depozit de pălării din Făgăraș și împrejurime a lui

IOAN WELTHER MĂESTRU de pălării

FĂGĂRAȘ, piața Ferencz József-tér 17.

Recomandă în atențiunea m. st. publice din loc și împrejurime depozitul său foarte bogat în pălării, de cea mai

bună calitate pentru femei, bărbați și copii, precum și pălăriile de model pentru femei după cea mai nouă modă din Paris, Viena și Budapesta, și săpeți de sport pentru copii, pălării de sport dela 1 cor. 40 fl. în sus. Are în depozit străcurătoare de vin și rachiu. Călcatul cilindrelor se execută la moment. Primese curățirea și văpsirea pălăriilor pe lângă prețurile cele mai favorabile.

Unde
se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante
plășeri?

Numai

la fabrica **Gustav Schmidt, SIBIIU ::**
de plășeri **Piața-mare**
în palatul **Bodenkredit** se pot afla noutățile cele mai moderne

En-tout-cas

și

plășeri

pentru dame și bărbați în
executare perfectă și estetică,
de calitate cea mai bună

:: **cu prețurile cele mai ieftine.** ::

Atențiune!

Important!

Atențiune!

Atrag atențiunea

d-lor măsari, măsari de zidiri, și arhitecți asupra
Institutului meu de întreprindere,

intemeiat din nou, în bransa **sticlăriei pentru edificii și portale.**

Institutul meu preia și execută orice fel de comande în bransa aceasta, dela renovările cele mai mici până la cele mai mari lucrări la zidiri, pe lângă prețuri extraordinar de moderate, punctualitate și executare specială.

Rog cereți prospecte de prețuri. La chemare în afaceri de lucrări viu în persoană. Pun mare pond, ca lucrările din provincie să fie punctual executate. Am legături distinse. Deposit mare de totfelul de glajă, (sticlă uiagă), pentru oglinzi și cadre pentru icoani, (rame) din patrie și străinătate : :

Izvorul cel mai ieftin și mai bun de glajă în table pentru glăjieri (sticlari, uiegari) și măsari cari pun și glajă. Rolete de pânză și treacim trimet pe lângă un preț foarte moderat.

Francisc Fried, Arad

strada Grof Apponyi Albert (Boczkó) nr. 15—16.

In casa dlui arhitect Iosif Steiner.

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aseasta, cum sunt dureri de dinți, sgârçiuiri, arsuri, apăsare în stomac, iritație de vomare, greață, răgăieli, etc.

folosește:

Purgativul de fiere (epehajtó) de

Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

A R A D.

Credit pe ipotecă, pe cambii și pentru ofi-
: cianți mijlocește :

HERZOG
SÁNDOR

A R A D, str. Weitzer János nr. 15.

Nr. telefonului 376.

TIMBALE!

Timbalele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai dela mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

Mészáros Ferenc

fabricant de cimbele.

Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

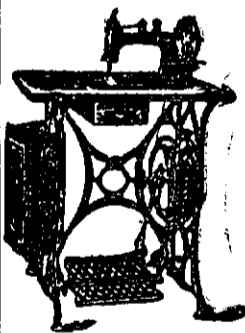
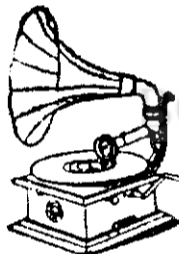
Prețuriturii, la cerere, se trimite gratis. Corespondența intrucât se poate să se facă în limba ungurească, germană sau sârbească.

Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat din nou, unde primește comenzi și reparări de lucruri ce aparțin în branșe, precum

Mașini de cusut
Mașini de scris
Biciclete și
Gramafone etc.

Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

Bărbații slabi

și recapătă puterea pierdută dacă întrebunțează
TABLETELE „NEOSAN”

recomandate de către medicii cei mai de seamă. Scutite și brevetate legal. Cel mai sigur și probat mijloc în contra slăbirei bărbaților, a impotenței, precum și pentru susținerea puterii bărbătești până la vârsta cea mai înaintată. Nu strică stomacul și n'au nici un efect vătămător. O cutie cu 20 boabe
4 coroane 50 fileri.

Expediază cu poșta, prin ramburs, în mod discret magazinul principal pentru Ungaria și Austria:
FARMACIA SZENT HERMINA
Budapesta, VII., str. Thököly nr. 28. Depot 115.

— Premiat la expoziție cu medalie de aur. —

H. PÁLLÁN succesor

Styászni József

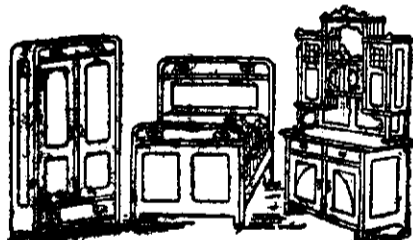
primă fabrică ardelenă de billarde și simplărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor. La cerere trimite instalatorul de billarde și în provincie. — Ține mare asortiment de billarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țîrg de schimb.

BAUMANN ARNOLD succesorul
LÁHNI KÁROLY,
fabricant de mobile.
Alba-Iulia, Piața Szent István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul său din cel mai bun material, pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garson și — birouri pe lângă prețuri ieftine. —

Gustați

Berea **SLEPING-car**
din fabrica „Bragadiru”.

KINALY LAJOS

ferar, dogar, șelar și lustruitor.

Aiud—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu puteri motorice și lucrative bune, pentru prepararea articolelor de *ferărie, șelărie și lustruire* cu prețuri ieftine, dispunând de un serviciu prompt, execuție modernă.

Țesătorie artistică

Schmidt János és Társa

Pécs, Király-utca 21.

Dispus la expoziția din Budapesta, Seghedin și Cincibiserici (Pécs).

Pregătim totfelul de pânză, damast, rufe pentru pat, ștergere, pânzături, servete, perini, albituri pentru domni și dame. — *Trusou complet pentru domnișoare.*

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboeală dar Administrației noastre îi poate fi de mare folos. Administrația noastră roagă pe toți ceice târguiesc și comandă din articolele anunțate în foaia noastră, — să amintească că firma a cetit-o în ziarul „Românul.”

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garantare dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Gluj—Kolozsvár,
Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.

— Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

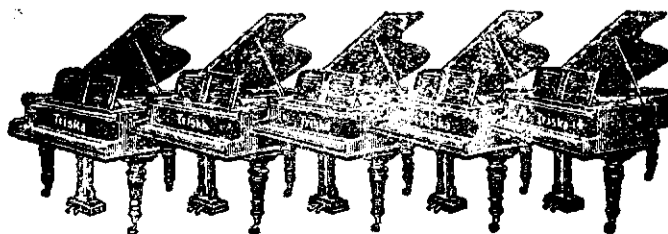
Are în depozit pianele: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl. Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.

Efectuează reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acuratețe.

10 ani garanță

și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

Un mijloc de întărire pentru bolnavii de stomac

și pentru toți aceia, cari fie prin receală ori îngreunare de
mâncări, fie prin lipsa de apetit, prin mistuirea grea, ori
în urma mâncărilor prea reci ori prea fierbinți au contractat
catar, sârcinuri, dureri de stomac etc.

este medicina

Baldrianum Dr. Engel.

Baldrianum se recomandă contra tuturor durerilor
de stomac, are calitățile unui vin excelent, care păzește contra
tuturor urmărilor, precum: nervositate, insomnia, ame-
țeli și flegmă.

În urma compoziției sale excelente, având vin de Sa-
mos, picături de Baldrian, sirop de smeură și de ci-
reșe. Baldrianum este de recomandat și contra constipi-
ției și diareei precum și la toate cazurile, când se reclamă
întărirea organismului.

Baldrianum Dr. Engel nu conține absolut nici o
materie stricăcioasă și se poate întrebuița și din partea ce-
lor cu construcție mai slabă, precum dame și copii, timp
mai îndelungat. E de preferat să se ia dimineața pe ne-
mâncate și seara înainte de culcare în cantitate de un pahar
de lichior. Copiii și cei slabi să ia Baldrianum în apă caldă
și să-l îndulcească cu puțin zahăr.

Baldrianum Dr. Engel se află în sticle de 3 și 4
coroane în toate farmaciile din Ungaria, precum și în Arad,
Aradul-nou, Glogovác, Gyorok, Ménes, Paulis, Lippa,
Hidégkut, Vinga, Székaut, Pécska, Tornya, Világos, Egres,
Nádas, Berzova, Orczifalva, Merczifalva, Sárdorháza, Boga-
ros, Szerb-Sz.-Péter, Perjános, Szemlak, Sáralfalva, Nagylak.
Farmaciile din Arad trimit în ori-ce parte.

SĂ NE PĂZIM DE IMITAȚII!

Cereți numai

Baldrianum Dr. Engel!

Sam. Wagner.

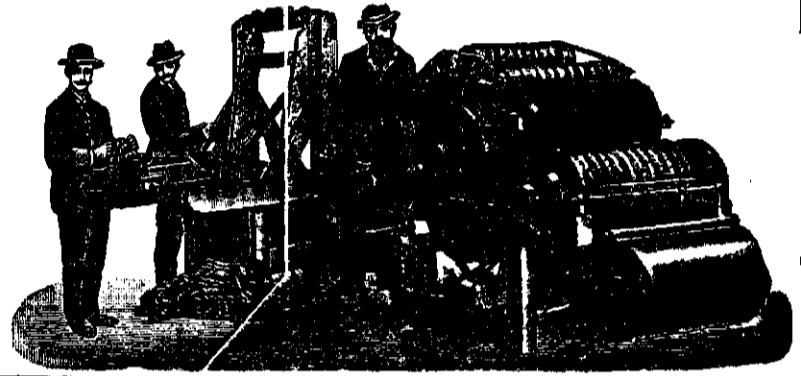
Prima turnătorie de fier Sibiliană.
Mare fabrică de mașini agricole.
Atelier de mori și prăvălie de fier.

◆ NAGYSZEBEN. ◆

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, exe-
cutate cu cea mai mare precauțiune. — Mașini de lână
diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmanat lână.
Pluă pentru abale (postavuri).

Foarte mare export în România și orient.

Instalează: mori de orice mărime Cilindre la mori pentru
asortat făina. — Conducte de apă etc. — Efectuază: Cele
mai bune țevi tornate pentru conducte de apă. Mare turnă-
torie de fier și alamă. Foarte mare depozit în țevi de fier
de orice dimensiune. — Cel mai mare asortiment în mașini
de treerat de orice mărime. — Foarte mare asortiment de
MOTOARE dela 2 HP în sus, — pe lângă cea mai mare
garanție. — Prețuri foarte reduse și condițiunile cele
mai avantajoase. — Explicări și cataloage la cerere gratis.

r. telefonului 604.

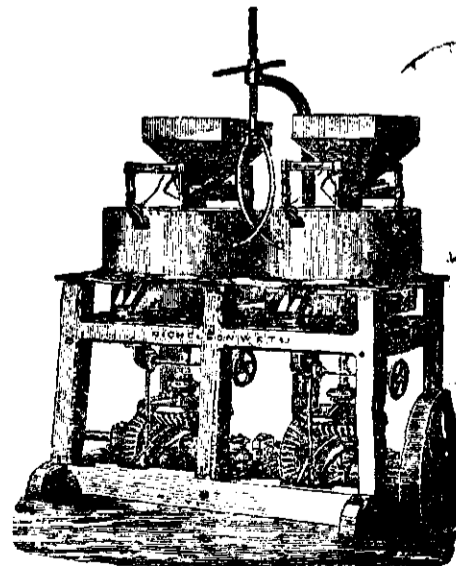
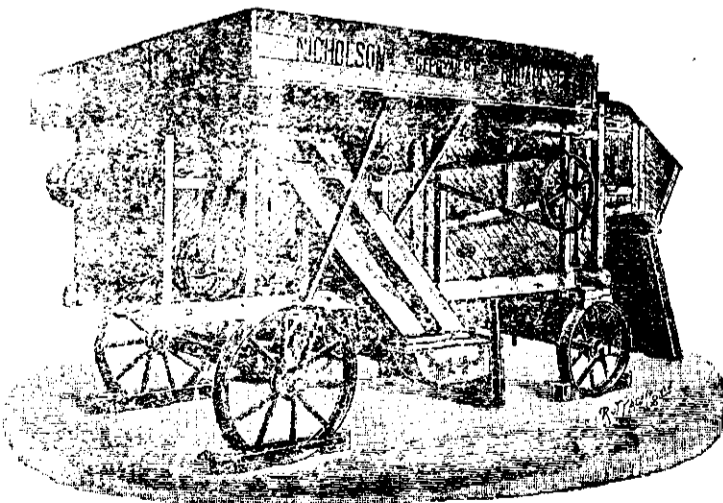
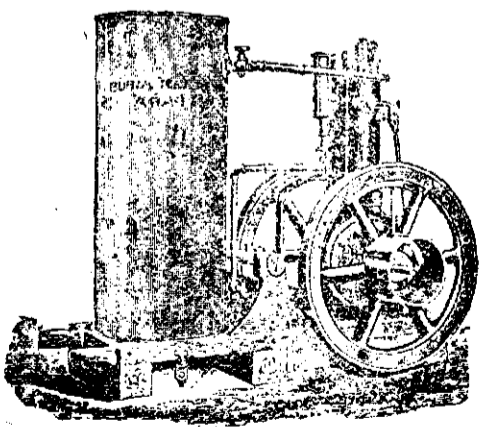
Nr. telefonului 604.

FRĂȚII BURZA

Cea mai mare firmă re-
mânească din Ungaria

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.
(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole**
aranjăm **mori cu motoare, mașini de trierat** cu aburi, mașini de trierat cu motor, și tot
felul de **motoare** cu benzină cu oleiu brut și cu sugătoare cu gaz prețurile cele mai moderate și
pe lângă plătire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuroși, even-
tual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața
locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.

„Catalog trimitem gratuit“.

TIPARUL TIPOGRAFIC „CONCORDIA“ ARAD.